

N I C C
Magazine

8 / 2015

Detail uit het Nationaal Indië Monument in Den Haag

In dit nummer

Stiefkinderen van de koloniale rekening.....2

Het verzet in Indië.....4

De Nationale Indië Herdenking7

Geboortegrond in een fles.....15

15 augustus.....17

Partijdige excuses van Mitsubishi.....20

Herdenken en vooruit denken.....22

Herdenken is erg belangrijk.....29

Unicef Talent Battle...30

Causaliteit van osteoporose en de 2^e Wereldoorlog.....32

Rubrieken:

Recept, Korte Berichten, Toen en nu, Boekbespreking, Gedicht, Just4kids, Indische Agenda, Advertensi Mini, Column, Pasar Kalender.

Gratis maandelijks e-magazine voor de Indische gemeenschap
jaargang 7, augustus 2015 | oplage: 8300

Nederlands Indisch
Cultureel Centrum

Van de redactie

We beginnen deze editie met een artikel dat voortborduurde over het thema 'Indisch, Indonesisch', een hot item, vooral bij de 3^e en 4^e generatie. Dan een artikel over het verzet in Indië, een nagenoeg onbekend onderwerp. Natuurlijk uitgebreid aandacht voor de Indië Herdenking op 15 augustus a.s., met daarbij ook de herdenkingen in den lande. Dan een artikel van Sabina de Rozario (van de blogs: "Door Blauwe Ogen"). En ook uw aandacht voor een indrukwekkend artikel van Corrie A. Bos met als onderwerp; "15 augustus" over een schijnbaar onbelangrijke ontmoeting en de gevolgen daarvan met betrekking tot haar eigen ervaringen: zo herkenbaar en uit het leven gegrepen.

Nog steeds ontvangen we veel reacties over NICC Magazine. Iedereen is nog steeds enthousiast

over de vormgeving en de inhoud, die unaniem als zeer informatief, educatief en heel gevarieerd wordt omschreven. Hartelijk dank daarvoor. Ook hebben wij al vaak gewezen op de mogelijkheid om **NICC Magazine als advertentie medium** te gebruiken. Hierbij nogmaals een oproep aan alle lezers die eigenaar zijn van een bedrijf of er werkzaam zijn als PR manager om NICC Magazine als mogelijkheid te zien om **uw bedrijf of product onder de aandacht** van ruim 8200 abonnees te brengen. Tevens willen wij een beroep doen op uw waardering als abonnee voor het zeer vele werk dat wij maandelijks aan NICC Magazine hebben. Houdt u in gedachten dat NICC Magazine geheel GRATIS is, hetgeen echter niet betekent dat wij geen kosten hebben. Juist in deze tijden is

uw betrokkenheid bij NICC Magazine van groot belang en vragen wij u om een vrijwillige **DONATIE**. Wij zullen u daarvoor zeer dankbaar zijn en u zult verzekerd zijn van een blijvende gratis toezending van uw geliefde en gewaardeerde NICC Magazine. Onze bankgegevens zijn: (BIC: RABONL2U) **NL39 RABO 0129216836**, t.n.v. **N.I.C.C.** te Den Haag. Mogen wij u tenslotte vragen om NICC Magazine zoveel mogelijk bij uw familie, vrienden en kennissen onder de aandacht te brengen? Vraag hen ook gratis abonnee te worden. Wij wensen u weer veel plezier met uw NICC Magazine. En mede dankzij uw donaties en advertenties kan ons NICC Magazine helemaal GRATIS blijven.

Hans Vogelsang, hoofdredacteur.

Stiefkinderen van de koloniale rekening

Door: Edwin Linders

"Indische Nederlanders zijn Nederlanders van Indische afkomst", zo begint de verklaring op Wikipedia, de online encyclopedie. Voor een insider gesneden spekkeuk, maar voor mensen die voor het eerst van dit volk horen is het nog niet echt duidelijk.

Als het gaat over mijn afkomst – aan mijn uiterlijk kun je het namelijk niet afzien – krijg ik verbaasde en verwarde blikken wanneer ik vertel dat ik een Indo ben. 'Echt waar? Je ziet er helemaal niet Indonesisch uit.' Dat klopt, en is ook logisch. Ik zei al: Indo. Ik ben dus niet Indonesisch, maar Indisch. 'O', wordt er dan soms nog gereageerd, maar eigenlijk begrijpen ze het nog steeds niet.

En ik weet hoe het komt. Over het woord 'Indisch' bestaat in de Nederlandse taal namelijk ontzettend veel verwarring. De meeste Nederlanders, en ook het gros der Surinamers, denken dat er 'Indonesisch' mee wordt bedoeld. 'Indische rijsttafel' uit Indonesië, nietwaar? Voor een Belg is Indisch daarentegen hetzelfde als 'Indiaas'. India was vroeger immers Brits-Indië en daar hebben ze blijkbaar meer mee dan met die kolonie van de noorderburen. Ondertussen worden de Indischen zelf ook nog eens Indo's genoemd. Dus hoe zit het nou? Zijn het een soort Javanen, zeg maar vernederlandste Indonesiërs? Of zijn het misschien Hindustanen: 'Nederlandse Indiërs'? Nee. Indisch en Indo zijn niet hetzelfde

als Indonesisch. En nee, het heeft ook niets met India te maken. Het komt van die vermaarde Hollandse kolonie: Nederlands-Indië. De ontstaansgrond van deze toch wel unieke bevolkingsgroep van mensen met gemengd bloed.

Mix

Is een Indo dan een dogla? Zeg maar een Indogla? Je kunt ze met elkaar vergelijken ja. Een Indo is namelijk iemand met zowel Indonesische als niet-Indonesische voorouders.

Of met een Indonesische en een niet-Indonesische ouder. Het is ook een afkorting van de term Indo-Europeaan, waaruit duidelijk blijkt dat de persoon een 'mix' is van Indonesische en Europese (voor)ouders.

De mengverhouding, die doet er niet toe. Dus is er eenmaal ergens in het verleden zo'n Indo in je horizontale bloedlijn gekropen, tja... dan ben je er zelf ook één. En de pest is, je krijgt het er niet meer uit, want ook de generaties na jou zijn stuk voor stuk Indo. Indische Nederlanders – in het Indonesisch 'orang Indo Belanda' genoemd – zijn ook Indo's.

Het zijn ook als het ware de oorspronkelijke. Kijk je namelijk terug in hun stamboom, dan zie je dat de Indonesisch-Europese vermenging er niet eentje is van de generatie van hun ouders. De Indo's in de Indische families gaan vaak al vele generaties verder terug. Sommigen zelfs tot het begin van het ontstaan van dit volk, in de zestiende eeuw. Dat de Nederlanders daar in Indië eeuwen geleden vele immense plantages, met allerlei kostbare gewassen hebben aangelegd is ons wel bekend. Dat leren we immers uit de geschiedenisboeken en vinden we heden ten dage nog steeds terug in veel 'Hollandse' producten. Maar dat die kolonie ook een heuse bevolkingsgroep heeft voortgebracht, die met een aantal van 800.000(!) nog altijd de grootste etnische minderheid van Nederland is, staat in geen enkel schoolboek. En wat je ook niet dagelijks hoort is dat de Indo's, ten tijde van hun massale komst tussen 1946 en 1965, de eerste 'donkere' Nederlanders waren en zodoende baanbrekend werk hebben verricht voor degenen die na hen kwamen. Al

met al weet men maar weinig van ze. Sterker nog: weinigen weten van hun bestaan. Terwijl we ze allemaal kennen.

Vroeger hadden we zangeressen als Anneke Grönloh en Sandra Reemer, en de Indo Rockers (waaronder de Tielman Brothers en de Blue Diamonds: de broers Ruud en Riem de Wolff) die namens Nederland internationale bekendheid verwierven. En voor Indonesiërs werden aangezien. Blijkbaar vroeg niemand zich af waarom ze allemaal zulke Europese namen hadden. Een recenter verleden bracht Indische muzikanten voort zoals Van Halen, Ernst Jansz (van Doe Maar), Boudewijn de Groot en Loïs Lane. Meer van deze tijd zijn Idols-winnaar Jamai en DJ Don Diablo. Willem Nijholt en Wieteke 'Tante Lien' van Dort zijn voorbeelden van acterende Indo's. Terwijl Tjalie Robinson, Marion Bloem en Adriaan van Dis enkele bekende Indische schrijvers zijn. En op voetbalgebied zijn daar coach André Wetzel, Stanley Brard, Michael Mols en John Heitinga. Stuk voor stuk bekende (Indische) Nederlanders.

Maar bekend of niet, lang niet iedere Indo is zich bewust van z'n Indische afkomst. Raar? Niet als je nagaat dat deze bevolkingsgroep nagenoeg volledig is opgegaan in de Nederlandse samenleving.

Misvatting

In tegenstelling tot bijvoorbeeld de Javanen, de Chinezen of de Hindustanen, is een Indo niet zonder meer aan z'n uiterlijk te herkennen. Althans, niet als je denkt dat een Indo er Indonesisch uit moet zien. Dat is namelijk een misvatting. Want wat is dan een Indonesisch uiterlijk?

Indonesië herbergt zo'n grote verscheidenheid aan volkeren en rassen, dat er geen sprake is van 'typisch Indonesisch'. Laten we bovendien vooral niet vergeten

dat een Indo tevens niet-Indonesische voorouders heeft; Portugese, Schotse, Franse, Zwitserse, Belgische, Duitse, Nederlandse (uiteraard), maar ook Arabische, Joodse, Russische en Chinese. 'Indië' had van oudsher een grote aantrekkingskracht op veel mensen van velerlei nationaliteiten. Die nationaliteiten vind je allemaal terug bij de diverse Indo-Europeanen, in hun veelal westerse achternamen en tevens in hun vaak moeilijk-te-plaatsen uiterlijk.

Vanwege hun gemengde afkomst vormen de Indischen al sinds het begin van hun bestaan (ergens in de zestiende eeuw, toen de eerste Europeanen niet slechts voet aan wal zetten maar ook kinderen verwekten in het land dat we nu kennen als Indonesië) een sociaal-etnische tussengroep: niet helemaal Europees, niet helemaal 'inlands' zoals de Hollanders dat toen noemden, maar een combinatie van beiden.

Hoe groter deze bevolkingsgroep werd, hoe meer hij op zichzelf kwam te staan, los van de hem omringende Indonesiërs en Europeanen. Omdat ze nergens echt bij hoorden, waren ze op zichzelf aangewezen. In het begin konden ze bij wet niet eens erkend worden door hun blanke vader, waardoor ze automatisch opgroeiden bij de moeders, en 'verdwenen in de kampong' (een officiële term uit die koloniale

tijd). De moeders zaten met deze onwettige kinderen in hun maag, aangezien hun vader niet alleen afwezig was (schande voor de vrouw), maar ook nog eens een vreemdeling was (dubbel schande). Desondanks werden vele Indo-Europeanen grootgebracht in een puur Indonesische omgeving, waar alleen hun uiterlijk nog herinnerde aan hun deels Europese afkomst.

Later, toen het onder bepaalde voorwaarden wel toegestaan was om een kind van een inlandse vrouw te erkennen, klommen de Indo's op vanaf de inheemse onderlaag tot de Europese bovenlaag van de Indische koloniale samenleving. Om dan uiteindelijk jaren later in het post-koloniale Nederland, als 'gekleurde vreemdelingen', weer onderaan te beginnen.

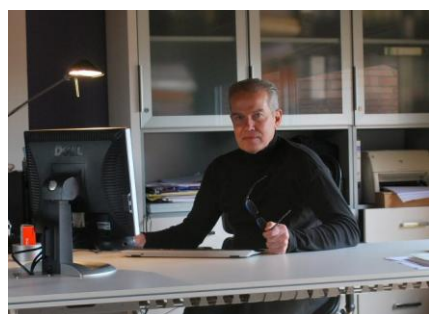
Eenmaal weg uit moederland Indonesië en lang niet altijd op hun plek in vaderland Nederland, migreerden velen verder. Een eigen land hadden ze niet (meer). Zodoende ontstond de Indische diaspora en kwamen ze in vrijwel iedere uithoek van de wereld terecht. Zo ook in switi Sranan.

Het verzet in Indië: het Hollandia-rapport

Opsporing en beoordeling van anti-Japanse activiteiten

Door: Bert Immerzeel

Bij de herovering van Nederlands-Indië vonden vele zware veldslagen plaats, met aan beide kanten duizenden doden. Zo niet bij de inname van Hollandia, Nieuw-Guinea, op 18 april 1944, toen ongeveer 15.000 Japanners zich volkomen lieten verrassen. Misschien was het juist dit verrassingselement dat er toe leidde dat allerlei documenten werden aangetroffen die anders mogelijk zouden zijn vernietigd. Eén van deze documenten was wel zeer bijzonder: een gestencild rapport van bijna 400 pagina's over het anti-Japanse verzet op Java. De Amerikanen haastten zich het te vertalen.

Buitenzorg, pseudoniem voor Drs. Bert Immerzeel aan zijn werktafel

De vraag is, of de informatie uit het rapport *Anti-Japanese Activities in Java* later nuttig is gebleken. In het kader van de oorlogsvoering waarschijnlijk niet.

De kopie die uiteindelijk terecht kwam bij het Nederlandse Ministerie van Buitenlandse Zaken en sinds kort bij het Nationaal Archief ligt, toont *en marge* enkele handgeschreven aantekeningen van na-oorlogse geschiedvorsers: vooral pogingen de namen te ontcijferen. Eenvoudig is dit niet. De Japanners schreven de Nederlandse namen in het Japans, en dát werd weer vertaald in het Engels. Uiteindelijk moeten we in enkele gevallen afgaan op een interpretatie van de klanken om de oorspronkelijke namen te achterhalen. Een voorbeeld:

"Hafukasuhetsu, a person of mixed blood, of Kalimas Station in Soerabaja, under the guidance of Knoop, head of the Eastern SS Bureau, and via Kamaheru, an Ambonese of Soerabaja, plotted the uplifting of the morale through the exchange of illegally heard information about the enemy offensive and the gathering of military information."

De genoemde Knoop kunnen we thuisbrengen. Het betreft hier Ir. J.J. Knoop van de Staatsspoorwegen (SS). Maar wie hier de Indo Hafukasuhetsu is, of de Ambonees Kamaheru? Geen idee. De namen van de leiders van het verzet werden meestal correct

geschreven, de overige meestal verbasterd.

Het rapport, afkomstig van de Japanse geheime politie, de *Kempeitai*, bestaat uit vier delen: een hoofdrapport (229 pagina's), getiteld 'Overzicht van alle anti-Japanse activiteiten op het eiland Java, februari 1944', en drie bijlagen:

1. een rapport van het Gouvernement in Batavia uit september 1941 over het beoogde gezag ná de oorlog. Dit rapport werd in oktober 1943 door de Kempeitai gevonden bij Pieter Colijn, één van de leiders van het verzet in Soerabaja.
2. Een compilatie van verschillende *Intelligence* rapporten van de verzetsbeweging op Java uit december 1942.
3. Een rapport over door het verzet gebruikte codering en communicatievormen.

In de Japanse versie telt het geheel maar liefst 389 pagina's. Indrukwekkend, niet alleen om het grote aantal bijzondere details in de tekst, maar ook om de prachtige uitvouwborden, waarop

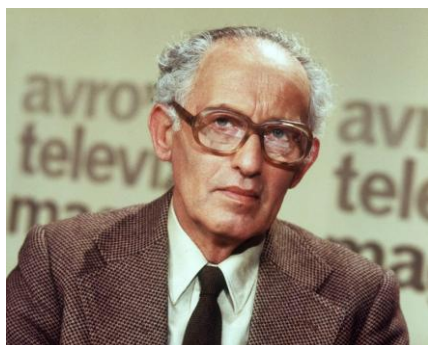
getekende overzichten, organogrammen, van alle connecties tussen de verschillende lokale verzetsgroepen. Het anti-Japanse verzet moet van enorme omvang zijn geweest. Maar was dat zo?

De Jong

Dr. Lou de Jong, die het rapport veelvuldig gebruikte voor *Het Koninkrijk der Nederlanden in de Tweede Wereldoorlog*, relativeerde deze veronderstelling. Hij constateerde dat het rapport getuigt van een grote achterdocht.

De Japanners zagen overal verzet, ook daar waar in het geheel geen sprake was van verzet. De Nederlanders werden gezien als 'geharnaste tegenstanders van het regime van de bezetter', en de Indische Nederlanders waren al niet veel beter. "Het is noodzakelijk", citeert De Jong het rapport, "deze tot ongehoorzaamheid neigende groep, die de ware bedoelingen van ons zo welwillend militair bestuur niet begrijpt, streng te controleren."

Over de Ambonezen ten slotte: "De Ambonezen zijn niet de minderen van de Indische Nederlanders. Zij zijn anti-Japanse en pro-geallieerde socialist. Zij hebben volhard in hun anti-Japanse gevoelens. De grondslag van hun denken is niet dezelfde geweest als die van de Javanen en overeenkomstige volkeren. Dit komt door hun grondige Christelijke vorming en door de gunsten welke zij van Nederland ontvangen hebben."

Dr. Lou de Jong

Waar hij spreekt over het beoordelen van het verzet, wijst De Jong op de verschillen tussen Nederlands-Indië en Europa: "Wij zullen niet alleen schrijven over de reële illegale activiteiten maar ook over die welke, zonder voldoende basis in de werkelijkheid, door de Japanners als zodanig werden bestempeld. Zouden wij die laatste terzijde laten, dan zou het op ons overzicht volgend beeld van de werkzaamheid van de *Kempeitai* en PID, van de voor de Japanse rechtbanken gevoerde processen en van het lot van diegenen die tot gevangenisstraf werden veroordeeld, hoogst onvolledig zijn. Er is namelijk een markant verschil geweest tussen, enerzijds, de *Sicherheitspolizei und SD* en de organen van de Duitse justitie en, anderzijds, de *Kempeitai*, de PID en de organen van de Japanse justitie: de eerste hebben louter reële illegale activiteiten vervolgd, de tweede zowel reële als fictieve, en ook in dat opzicht was het bestaan van de Nederlanders en Indische Nederlanders in bezet Indië moeilijker dan dat van de Nederlanders in bezet Nederland."

Verschillen met Europa

Schijn en werkelijkheid waren moeilijk van elkaar te onderscheiden. Dit had alles te maken met de Japanse achterdocht, en het Japans beleid om alles wat ook maar enigszins op verzet leek, zwaar te onderdrukken. Iedere verdachte werd gemarteld tot hij bekende. Uiteindelijk werden zo hele netwerken opgerold van personen die elkaar weliswaar kenden, maar die naar objectieve maatstaven gezien misschien niet veel meer gedaan hadden dan onschuldige berichten uitwisselen. Tientallen, honderden vonden de dood om niet meer dan een verdenking. Bij het beoordelen van aanvragen in het kader van de Wet buitengewoon pensioen Indisch Verzet (WIV) gaf dat later

soms problemen. Als de Japanners iemand hadden veroordeeld vanwege verzetsactiviteiten, en er waren geen bewijzen van het tegendeel: was dan wel sprake geweest van verzet?

De Kempeitai

Een ander verschil met de situatie in Europa was het gegeven dat mogelijke verzetsdeelnemers herkenbaar waren aan hun huidskleur. De Japanners hadden de bevolkingsgroepen van Nederlands-Indië, gebruikmakend van al bestaande rechtsverschillen, handig tegen elkaar uitgespeeld. De Inheemsens werd onafhankelijkheid beloofd, zodat deze groep – althans in het begin van de bezettingsperiode – weinig reden zag te protesteren. Pas in 1944 zou dit anders worden, echter toen was het te laat. Tegen de Nederlanders, de voormalige koloniale macht, werd van het begin af aan hard opgetreden. Wat ten onrechte wel eens wordt verondersteld: de internering van het blanke bevolkingsdeel had geen raciale motieven. Het in april 1942 ingestelde *pendaftaran* (persoonsbewijs waarop raciale kenmerken) had niet ten doel blanken te treffen, maar 'slechts' de Nederlanders. Andere blanken, niet-Nederlanders zijnde, bleven buiten internering. Het gevolg van Japanse interneringsmaatregelen was echter dat de blanken geen ruimte werd gegund voor verzetsactiviteiten, en dat niet-geïnterneerde pro-Nederlandse Indo-Europeanen, Ambonezen, Menadonezen en Chinezen reden hadden bang te zijn om te worden opgepakt.

Een derde onderscheid, tenslotte, is het feit dat de verzetsdeelnemers, anders dan in het bezette Nederland waar voortdurend contact met Londen werd gehouden, geen radioverbinding met de buitenwereld onderhielden. Er kon weliswaar op illegale wijze naar buitenlandse zenders (meestal radio San Francisco) worden geluisterd; men had geen zendinstallatie die vanuit bezet gebied berichten naar bijvoorbeeld Australië of Brits-Indië kon uitzenden. Het gevolg was, dat het gepleegde verzet tamelijk ongecoördineerd is gebleven. De conclusies van het Hollandia-rapport ten spijt, de Japanners hadden het georganiseerde verzet vanaf medio 1943, nauwelijks meer dan een jaar na hun inval, volledig onder controle.

Telefoon verborgen in een veldfles

Waaruit bestond het verzet? Samengevat: zo ongeveer alles wat afbreuk kon doen aan het Japanse gezag. We kunnen hierbij denken aan militairen die zich niet onderwerpen aan hun krijgsgevangenschap, aan het verbergen van wapens, aan het luisteren naar illegale radiozenders en het verspreiden van nieuwsberichten, aan spionage- en sabotage-activiteiten, aan het voorbereiden van de terugkeer van de Geallieerden, etc.. De definiëring van verzetsactiviteiten is natuurlijk afhankelijk van wie of wat deze beoordeelt.

De Japanners hanteerden een wel zeer ruime interpretatie: het Hollandia-rapport staat vol met *conspiracies* en *subversive actions*.

Drie regelingen

In na-oorlogse jaren konden Nederlanders een beroep doen op drie regelingen die, naast militaire dapperheidsonderscheidingen, specifiek het verzet in Nederlands-Indië waardeerden:

De **Verzetsster Oost-Azië** (Koninklijk Besluit, 26 oktober 1948) werd uitgereikt aan diegenen die zich "door geestkracht, karaktervastheid of gemeenschapszin op bijzondere wijze verdienstelijk hebben gemaakt voor door krijgsgevangenschap, internering of anderszins in de macht van de vijand geraakte Nederlanders of Nederlandse onderdanen, dan wel in het verzet tegen de vijand". Hulp aan geïnterneerden – verzet van humanitaire aard – stond hier dus op de eerste plaats. De Verzetsster Oost-Azië, die slechts kon worden verkregen op voordracht door derden, werd 468 keer uitgereikt.

Het **Verzetshedenkingskruis** (Koninklijk Besluit, 19 december 1980) was bedoeld voor zowel verzetsdeelnemers in Nederland als wel Nederlands-Indië. Omdat de situatie in Indië zoveel anders was dan in Nederland, werden de criteria voor toekenning op basis van verzet aldaar, bewust vaag gehouden. Het kruis werd uitgereikt aan "een ieder, die tijdens de Tweede Wereldoorlog in Oost-Azië op door Japan bezet gebied of Japans gebied aan, naar het oordeel van het Nationaal Comité Verzetshedenkingskruis als verzet tegen de vijand aan te merken handelingen heeft deelgenomen". Toen deze regeling in 1985 werd gesloten waren 15.300 kruisen toegekend, het overgrote deel op basis van activiteiten in Nederland. Het precieze aantal toekenningen op grond van verzetsactiviteiten in Nederlands-Indië is onbekend.

In navolging van de Wet buitengewoon pensioen 1940-1945, bedoeld voor Nederlandse verzetsdeelnemers (1947), werd in 1986 de **Wet buitengewoon pensioen Indisch Verzet** in het leven geroepen. Recht op een buitengewoon pensioen hebben deelnemers aan het verzet die ten gevolge van dat verzet tenminste 10% invalidering hebben opgelopen. Ook hun weduwen/weduwenaars hebben recht op dat pensioen. Tot verzet in de zin van de wet wordt gerekend: "activiteiten welke na de capitulatie van het Koninklijk Nederlandsch-Indisch Leger, anders dan in militair verband, werden verricht met het oogmerk door daad of houding afbreuk te doen aan de militaire of ideologische doeleinden van de bezetter zonder dat daarbij persoonlijk gewin of andere persoonlijke motieven een rol speelden en welke een zekere mate van duurzaamheid of intensiteit inhielden en waaraan voor betrokkene een duidelijk risico verbonden was".

De Verzetsster Oost - Azië (links) en het Verzetshedenkingskruis

'Anders dan in militair verband' betekent dat reguliere militaire activiteiten buiten beschouwing blijven. 'Activiteiten door daad of houding' laat ruimte voor een erkenning in verband met weigeringen om een loyaliteitsverklaring te ondertekenen.

'Duurzaamheid' vereist een langere periode, uitgezonderd die situatie waarin verzetsdeelnemer wordt gearresteerd of gedood. En tenslotte, de toevoeging 'duidelijk risico' impliceert dat de activiteiten door de Japanners als gezags-ondermijndend moesten worden gezien. In afwijking van bij de Verzetsster Oost-Azië wordt humanitaire hulpverlening hier niet als verzet beoordeeld.

In het kader van deze wet werden ruim 2500 aanvragen ingediend. In ongeveer een kwart daarvan was sprake van erkenning van de verzetsactiviteiten. Vooral de bewijslast was na zoveel jaren een struikelblok.

Omvang

De omvang van het verzet is moeilijk in te schatten. In afwijking van, bijvoorbeeld, internering, is hier natuurlijk geen sprake geweest van enige vorm van registratie. Iedere schatting is daarom per definitie onvolkomen.

Indisch Verzetsmonument op het Landgoed Bronbeek

In geen enkele publicatie over het verzet in Nederlands-Indië is geprobeerd op dit punt tot een onderbouwde conclusie te komen. Als we ons beperken tot het pro-Nederlandse verzet (van het Inheemse verzet is zeer weinig

bekend, en valt buiten het bestek van dit artikel), is hier misschien toch iets over te zeggen. In het Hollandia-rapport (dat alleen het verzet op Java betreft) wordt melding gemaakt van 20 opgerolde verzetsgroepen met 1730 leden, en 42 nog in behandeling zijnde (?) groepen met 1468 leden. Dit naast 8 'communistische verzetsgroepen' met 691 leden. Deze cijfers zijn met enige goede wil te vergelijken met de hierboven genoemde cijfers in het kader van de Nederlandse verzetsregelingen. Misschien mogen we – rekening houdende met aftrek van vermeend verzet – concluderen dat twee à drieduizend personen het hebben aangedurfd om de Japanse bezetting actief te weerspreken. Dat mag misschien weinig lijken, de Japanners moeten er hun handen vol aan hebben gehad.

Java Post

Nationale Indië Herdenking 2015

Herdenken 2015 en nog steeds de Indische Kwestie

Op 30 juni 2011 boog de Tweede Kamer tijdens een spoeddebat zich over eerherstel, achterstallige betalingen en compensatie voor Nederlandse ambtenaren en KNIL-militairen die tijdens de Tweede Wereldoorlog in Japanse kampen zaten. Ruim 60.000 Nederlandse ambtenaren en militairen hebben in de tweede wereldoorlog in de Jappenkampen gezeten.

In die periode kregen ze geen salaris, terwijl ze daar wel recht op hadden. Ze kregen dat ook niet uitbetaald toen ze na de oorlog in Nederland aankwamen. Deze Nederlandse oud-militairen en oud-ambtenaren proberen nu al 70 jaar lang het achterstallig loon en pensioen uitbetaald te krijgen. Het gaat inmiddels om een bedrag van meer dan 50 miljard euro. Maar bovenal wil men eerherstel.

Nederland is één van de weinige landen die de afgelopen 70 jaar niet haar verplichting tegenover deze mensen is nagekomen. We moeten ons hier voor schamen. Verantwoordelijk staatssecretaris Veldhuijzen van Zanten (CDA) van VWS besloot eerder in 2011 dat het welletjes was: Ze zette een streep onder de zaak, zonder

uitbetaling of excuses. Waarop de Kamercommissie haar terug floot, wat uiteindelijk leidde tot het spoeddebat op 30 juni 2011. Met een verschil van slechts twee stemmen werd de motie van D66 Kamerlid Pia Dijkstra verworpen. Het gevolg was wel dat er vanaf dat moment een intensief contact onderhouden werd tussen leden van de Tweede Kamer en de delegatie van Het Indisch Platform.

Op initiatief van de voorzitter van het Nederlands Indisch Cultureel Centrum (NICC) en tevens de hoofdredacteur van dit NICC Magazine, Hans Vogelsang, werd tijdens een intensieve campagne een petitie ter ondertekening aangeboden aan Indische Nederlanders en sympathisanten, teneinde een spoedige oplossing af te dwingen van De Indische Kwestie.

Op 19 maart 2013 werd deze petitie, die geresulteerd heeft in meer dan 10.000 handtekeningen, aangeboden aan de vaste Kamercommissie van VWS. Dit werd gedaan na een Stille Tocht vanaf het Vredespaleis naar Het Plein bij de Tweede Kamer en waaraan 500 mensen deelnamen. Het overleg tussen VWS en de Delegatie van het Indisch Platform kreeg hierdoor opnieuw een extra impuls, mede door de welwillende houding van de huidige Staats-

secretaris van VWS, Martin Van Rijn. Dit overleg bevond zich toen in een dusdanig gevorderd stadium, dat algemeen verwacht wordt dat na het zomerreces van 2014 hierover eindelijk na bijna 69 jaar een beslissing zou worden genomen. Helaas werd ook dit keer op keer uitgesteld en nu, een jaar nadien heeft Staatssecretaris Van Rijn opnieuw beloofd dat het na het zomerreces van 2015 in de Tweede Kamer behandeld zal worden.

Reden te meer om juist in dit cruciale jaar 2015, tevens 70 jaar na het einde van de Tweede Wereldoorlog in Azië, uw sympathie te betuigen met de Indische gemeenschap en massaal aanwezig te zijn bij de Nationale herdenking in Den Haag en alle overige herdenkingen in den lande. Zodoende kunt u met uw aanwezigheid benadrukken dat nu echt niet langer gewacht kan en mag worden met een oplossing van deze zeer onverkwikkelijke Indische Kwestie en eindelijk na bijna 70 jaar RECHT wordt gedaan aan hen die tijdens de oorlogsjaren in Nederlands-Indië grote offers hebben gebracht voor de vrijheid die wij nu allen genieten.

Hans Vogelsang, hoofdredacteur NICC Magazine. Augustus 2015.

Programma Nationale Herdenking op 15 augustus 2015

Programma in het Zuiderstrand Theater (tegen betaling) gelegen aan het eind van de Kranenburgweg bij de Scheveningse Haven op het voormalige Norfolkterrein.

De **herdenkingsplechtigheid bij het Indisch Monument** aan de Professor B.M. Teldersweg in Den Haag start om 12:15 uur. **Om 12.00 uur sluit de toegang en moet iedereen op zijn plaats zitten.** De plechtigheid duurt ruim een uur en wordt afgesloten met het defilé langs het monument. Het volledige programma van de herdenking vindt u hierna. Als belangstellende krijgt u bij voldoende plaats een zitplaats in het vak oranje. Als donateur van de 1e generatie krijgt u bij voldoende plaats een zitplaats in het vak blauw en de overigen in het vak oranje. Na de herdenking kunt u als u vooraf een kaart heeft besteld, in het Zuiderstrand Theater deelnemen aan de Indische

lunch en een **uitgebreid middagprogramma**. Met een **Indische Culturele Salon** met als het thema 'Mijn herinnering, jouw verhaal' en een **Indische Jeugdsalon** en een Koempoelan.

Attentie: de lokatie bij het Indisch Monument zal pas vanaf 10.30 uur toegankelijk zijn.

Middagprogramma Zuiderstrand Theater

Programma Zuiderstrand Theater * Kranenburgweg 211, Den Haag * 14.00 - 17.30 uur

14.00 - 17.15 uur

Pasar in het Zuiderstrand Theater in de **foyer begane grond en foyer 1e etage**

14.00 - 17.15 uur

Lunch, Koempoelan in de tenten met muziek van de **band "No Commotion"** en het **trio "Rob Agerbeek"**

15.00 uur

De **Tifagroep Eseu Palaloi** kondigt de Indische Culturele Salon aan.

15.10 - 17.00 uur

Indische Culturele Salon in het **theatercafé**

Vier gasten vertellen tijdens dit programma waarom en op welke manier zij herdenken op 15 augustus met als uitgangspunt het thema: 'Mijn herinnering, jouw verhaal'. In persoonlijke gesprekken over hun eigen kijk, visie, verhaal en/of beleving. Presentatie: Marscha Holman

15.10 uur Kevin van Braak, filmmaker en beeldend kunstenaar

15.40 uur Remco Raben, nieuwe bijzonder hoogleraar koloniale en postkoloniale literatuur- en cultuurgeschiedenis

16.10 uur Jill Stolk, auteur

16.40 uur Armando Ello, fotograaf, filmer en exposeert op 15 augustus ook met zijn project 'Twijfelindo's' (te zien in de foyer van het Zuiderstrand Theater)

15.00 - 17.00 uur

Indische Jeugdsalon in de **zaal 'Pier'**

Kinderen vanaf 8 jaar maken vliegers o.l.v. medewerkers van het Museon. Deze vliegers verdienen na het maken uiteraard ook een testvlucht op het strand! Er is ruimte voor ongeveer 15 kinderen.

Het middagprogramma is tot stand gekomen in samenwerking met het Indisch

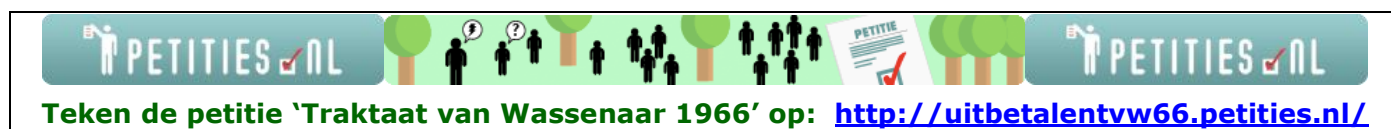
Herinneringscentrum: www.indischherinneringscentrum.nl

14.00 - 17.15 uur

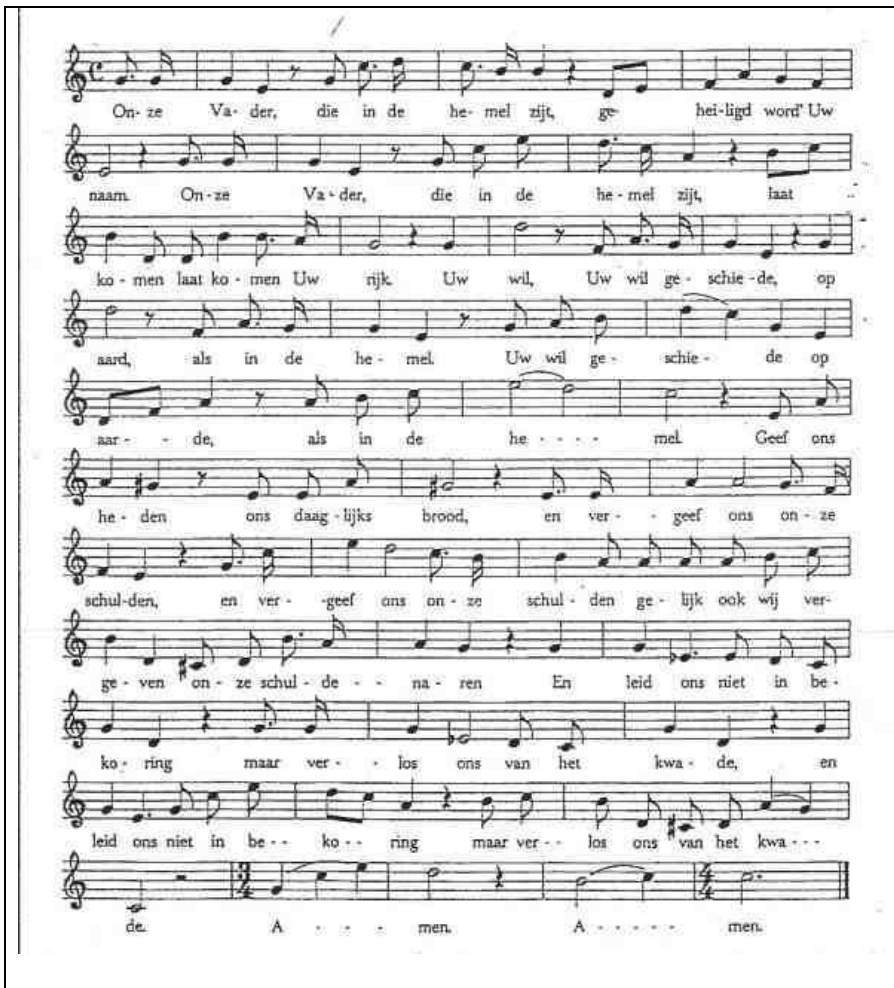
Ronde tafelgesprek o.l.v. de heer Peter Neeb over het thema "Mijn herinnering, jouw verhaal" in de **zaal 'Zee'** eerste verdieping.

17.30 uur

Einde van het herdenkingsprogramma.

Het gezongen Indisch Onze Vader:

On-ze Va-der, die in de he-mel zijt, ge-hei-ligd word' Uw
naam On-ze Va-der, die in de he-mel zijt, laat
ko-men laat ko-men Uw rijk Uw wil, Uw wil ge-schie-de, op
aard, als in de he-mel Uw wil ge-schie-de op
aar-de, als in de he-mel Geef ons
he-den ons daag-lijks brood, en ver-geef ons on-ze
schul-den, en ver-geef ons on-ze schul-den ge-lijk ook wij ver-
ge-ven on-ze schul-de-na-ren En leid ons niet in be-
ko-ring maar ver-los ons van het kwa-de, en
leid ons niet in be-ko-ring maar ver-los ons van het kwa-
de. A-men. A-men.

Bapa kami yang ada di surga
Dimuliahkanlah Nama Mu
Datanglah Kerajaan MU
Jadilah Kehendak MU
di bumi seperti didalam surga
Berikamlah kami pada hari ini
makanan kami yang secukupnya
Dan ampunilah kesalahn kami
seperti kama yuga mengampuni
orang yang bersalah kapada kami
Dan janganlah membaw kami
kedalam pencobaan,
tetapi lepaskanlah kami,
dari yang jahat,
kerena Engkaulah yang
mempunyai Kerajaan
dan Kuasa dan Kemuliaan
dampai selama-lamanya. Amin.

http://youtu.be/1UN_XJ8xgDE

Herdenkingen elders in het land

Vorige jaren ontvingen wij een groot aantal aankondigingen van Indië herdenkingen door geheel Nederland en zelfs uit het buitenland. Het is voor de redactie dan ook een groot raadsel waarom dit jaar niet. Slechts een handvol herdenkingen kregen wij toegestuurd. Ondanks dit geringe aantal heeft de redactie toch besloten om hieraan in deze editie aandacht te schenken. We hebben gemeend om noodgedwongen de herdenkingen van vorig jaar te herhalen met waar dat nodig is, aangepaste gegevens en/of weglatingen. Mocht er een herdenking bij staan die dit jaar niet doorgaat of anderzijds, dan biedt de redactie hiervoor op voorhand excuses aan. De

redactie wil u er nu alvast op wijzen volgend jaar TIJDIG uw plechtigheid aan te melden. Wilt u weten waar bij u in de buurt een herdenking plaatsvindt, dan adviseren wij u het internet te raadplegen. De Nationale Herdenking bij het Indisch Monument zal ook dit jaar weer rechtstreeks door de NOS op televisie worden uitgezonden.

14 augustus 2015

Amstelveen, Broersepark

Elk jaar, voorafgaand aan de dag van de capitulatie vindt in Amstelveen de herdenking plaats

bij het Monument ter nagedachtenis aan de slachtoffers van de Japanse bezetting en de

Bersiap. De plechtigheid begint om 19.30 uur en duurt tot 20.30 uur. Bij deze herdenking is iedereen welkom, maar zorgt u ervoor tijdig aanwezig te zijn, vanwege een beperkt aantal van

600 zitplaatsen. Na afloop is er in het naast het monument gelegen gebouw een kumpulan, waarvoor u van harte bent uitgenodigd.

Nijmegen, Gemeentehuis

De Stichting PION (Platform Indische Organisaties Nijmegen e.o.) organiseert dit jaar voor de 10^e keer de Indië Herdenking. Een van de gastsprekers is de in Indonesië geboren auteur Kester Freriks (1954) die zijn verhaal met

de aanwezigen wil delen. Ook de loco-burgemeester van Nijmegen en een vertegenwoordiger van de gemeente Groesbeek geven hun kijk op 70 jaar herdenken van de capitulatie van Japan. Ieder die de behoefte heeft om bij dit feit stil te staan en te herdenken, is uitgenodigd om aanwezig te zijn. De ceremonie duurt van 19.30 tot 21.00 uur in het Gemeentehuis van Nijmegen.

15 augustus 2015

Wageningen, Rumah Kita

De bewoners van zorginstelling Rumah Kita in Wageningen herdenken samen met hun familieleden de capitulatie veel bewoners luidde deze het begin in van de onafhankelijkheidsstrijd en de Bersiap periode, waardoor vrijwel ieder het land halsoverkop moest verlaten. Om 10.30 uur zal Marco Petzoldt regiomanager van Rumah Kita de aanwezigen welkom heten, waarna de Burgemeester van Wageningen

enkele woorden zal spreken, namens Gemeente Wageningen. Tijdens de herdenking wordt de taptoe geblazen, gevolgd door één minuut stilte en het zingen van twee coupletten van het Wilhelmus. Daarna volgt de vlagceremonie en worden twee kransen bij het monument gelegd, waarna tot slot ook de bezoekers en bewoners de mogelijkheid hebben om bloemen bij het monument te leggen. Na afloop wordt er gezamenlijk koffie gedronken in het restaurant.

Geldrop, begraafplaats 't Zand'

Jaarlijkse herdenking bij het gedenkteken op begraafplaats 't Zand aan het Aragon in Geldrop. Vanaf 18.30 uur worden hier de gevallen herdacht uit de tijd van de Japanse bezetting, de Bersiap en de Politie Acties, zowel burgers als militairen. Toespraken worden afgewisseld met muziek.

Ook hier wordt twee minuten stilte in acht genomen, en is er

gelegenheid tot het leggen van bloemen.

De Bilt, Stadhuis

Bij het Oorlogsmonument voor het Stadhuis in de Bilt vindt de jaarlijkse herdenking plaats. Omdat deze herdenking ieder jaar drukker wordt, worden alle belangstellenden dringend verzocht om tijdig aanwezig te zijn. De aanvang is om 13.30 uur.

Bijzonder is, dat er voor elk jaar na de capitulatie van Japan één rode roos in vazen wordt geplaatst; dit jaar dus 67 rozen, plus één witte roos, symbool voor de toekomst. Deze witte roos wordt door iemand van de 4e generatie op een zelfgekozen plaats tussen de rode rozen geplaatst. Na afloop van het officiële gedeelte is er gelegenheid om zelf bloemen neer te leggen. Daarna is er koffie met spekkoeke.

Enschede, Blijdensteinpark

Verreweg het oudste Indië Monument van Nederland staat in Enschede. Het werd in 1960

onthuld door de weduwe van generaal Spoor. De herdenking begint om 10.15 bij het monument in het Blijdensteinpark in Enschede. Sprekers zijn de heer

P. Duys, de heer T. Spierts en het verhaal "70 jaar na dato, mijn herinnering, jouw verhaal" wordt voorgedragen door Heleen Schippers. Muziekbijdrage van o.a. Wouter Muller. Ook hier zal de vlagceremonie uitgevoerd worden, gevolgd door twee minuten stilte en de mogelijkheid om bloemen te leggen.

Den Helder, De Vijfsprong

Bij het monument "Voor hen die vielen" aan De Vijfsprong wordt de jaarlijkse herdenking gehouden. De ontvangst is in Hotel Wienerhof, naast het NS-station om 10.00 uur. Er staat koffie met cake klaar. Om 10.20 uur begint de herdenkingsceremonie met om 11.00 uur de kerkdienst onder leiding van Ds. J. Moens. Na afloop is er (op afroep) gelegenheid tot het leggen van bloemen op persoonlijke titel. Het

officiële gedeelte wordt om 12.00 uur afgesloten met een dankwoord van de voorzitter van de Stichting "15 augustus herdenking Den Helder". Daarna is iedereen uitgenodigd voor een informeel samen zijn in Hotel Wienerhof met koffie en spekkook en een kleine Indische catering. Vanaf 9.00 uur kunnen kransen en bloemen worden afgeleverd. Insignes en Onderscheidingen mogen worden gedragen.

Hardenberg, Indiëplantsoen

Ook in Hardenberg worden de gevallen uit de Tweede Wereldoorlog en de daarop volgende bloedige periode in voormalig Nederlands-Indië herdacht. Dit gebeurt bij het Monument achter

het theater "De Voorvechter". Aanvang van de herdenking is om 19.00 uur.

Soest, Woongroep Insulinde

Een plechtige herdenking in de Bendopo van woongroep Insulinde aan de Wilgenblik 34 in Soest. Vanaf 10.30 uur ontvangst van

genodigden, waarna om 11.00 uur de herdenking begint bij de Indische Plaquette bij het Verzetmonument aan de Ir. Menko-laan.

Steenwijk, Slingerbos

Door St. Herdenking 15 augustus 1945 in Steenwijk wordt de jaarlijkse herdenking gehouden bij het monument in het Slingerbos. Om 11.00 uur is de vlagceremonie, waarna de plechtigheid om 11.45 uur begint. Alle belangstellenden wordt dringend verzocht om uiterlijk 11.30 uur aanwezig te zijn. Spreker is onder andere de Burgemeester van Steenwijk. Na afloop is er een Informele bijeenkomst in de foyer

van Theater De Meenthe aan het Stationsplein in Steenwijk

Zwolle, Park Eekhout

Bij het Indië en Nieuw Guinea Monument aan de Van Rooyensingel worden van 18.45 tot 20.00 uur de slachtoffers herdacht van de Japanse bezetting, de Bersiap periode, de politionele acties, alsmede de militaire conflicten in

Papua Nieuw Guinea. Gast-sprekers zijn: Buce Ubro, zoon van een KNIL militair en tevens ouderling van de Molukse Kerk in Zwolle en Brigade-generaal bd Hein Scheffer, voorzitter van het veteranenplatform. Met de medewerking van onder andere de leerlingen van de Parkschool zullen kransen en bloemen gelegd worden. Het officiële gedeelte wordt afgesloten met een defilé. Na afloop is er thee en koffie bij de Theeschenkerij van Park Eekhout.

Breda, Zorgcentrum Raffy

In de tuin van zorgcentrum Raffy aan de Wildestraat in Breda

organiseert Werkgroep "Indië Herdenking Noord Brabant West" een jaarlijkse herdenking. Men herdenkt er alle mannen, vrouwen en kinderen die het leven lieten tijdens de Japanse bezetting en de Bersiap. De ceremonie begint om 14.00 uur.

Den Bosch, "De Grevelingen"

Op het terrein van het Indisch-Moluks zorghuis "De Grevelingen" wordt de herdenking gehouden bij het monument ter nagedachtenis aan de slachtoffers van de Japanse bezetting en de Bersiap periode. Het ceremoniële gedeelte begint om 14.15. uur met enkele toespraken, koorzang en dan aansluitend de kransleggingen. Het thema van dit jaar is: "Verleden....Heden".

Vervolgens is er voor ieder de gelegenheid om bloemen te leggen bij het monument, waarna het officiële deel om 16.00 uur sluit. Daarna is in het zorgcentrum nog een muzikaal optreden en

kunt u nog wat napraten en wordt een Rijsttafel geserveerd. Deze herdenking wordt georganiseerd door Stichting HONI (Herdenking Oorlogsslachtoffers Nederlands-Indië).

Hilversum, Noorderbegraafplaats

Herdenkingsplechtigheid bij het Indië Monument aan de Laan 1940-1945. Er zullen toespraken worden gehouden en gedichten voorgelezen, waarna bloemen bij het monument worden gelegd. De plechtigheid, die al voor de

7^e keer wordt georganiseerd door de werkgroep "Hilversum 15 augustus", begint om 16.00 uur.

Herdenken buiten Nederland

California, U.S.A.

In Zuid Californië woont een grote groep Indische Nederlanders, die daar in de jaren na de oorlog toe emigreerde. Ieder jaar herdenken zij gezamenlijk de capitulatie van Japan en tevens de slachtoffers van de Bersiap. Zij hebben het voorrecht om op het Ereveld "The National Cemetery" in het westen van Los Angeles een speciale gedenknaald te mogen oprichten,

waar een plaque met de tekst "De Geest Overwint" de façade van het monument siert. Ieder jaar komt ook de Consul zijn opwachting maken en tevens is de directeur van The National Cemetery bij de ceremonie aanwezig. Naast de toespraken is er een zangkoor en is er een kranslegging onder andere door de Dutch Club Advendo en De Wapenbroeders Avio. Wie aldaar verblijft en de ceremonie wil bijwonen kan alle informatie inwinnen bij Winnie Schardijn, winschar@aol.com.

Ontario, Canada

Ook in Canada wordt de capitulatie van Japan herdacht met een bijeenkomst van Nederlandse en Nederlands-Indische Canadezen en andere geïnteresseerden. De plechtigheid vindt plaats in de Harmony Hall van Holland Christian Homes in Zuid Ontario op bij de bronzen plaque. De organisatie is in handen van "August 15/1945 Foundation – Southern Ontario".

Bij de plechtigheid zal de Nederlandse Militaire Attaché in Canada, Commander Er worden toespraken een toespraak houden. Verder zal aanwezig zijn de Consul Generaal Hans Horbach, alsmede vertegenwoordigers van Nederlandse veteranen-organisaties in Canada. Na afloop wordt gezamenlijk een traditionele Indische maaltijd genuttigd. Nadere inlichtingen: boukedejong@rogers.com

Benidorm, Spanje

Dat in Spanje veel Indische Nederlanders wonen, is bekend. Daarom is er ook in Kerkgebouw Het Anker (in Benidorm, Alicante) een jaarlijkse herdenking van de overgave van Japan. Deze wordt altijd bijgewoond door de Nederlandse Consul en zijn militaire attaché of zijn Chef de Poste uit Madrid. Ook de plaatselijke Consul voor het gebied rond de Costa Blanca aanwezig. Na de toespraken volgt er een kranslegging en een vlagceremonie. Daarna een informeel samenzijn met een rijsttafel. Bent u in die periode in Spanje en wilt u bij de herdenking aanwezig zijn? Alle informatie kunt u krijgen bij Ortwin Louwerens, orthwin@gmail.com.

Auckland, New Zealand

De EJOS organisatie in Auckland, New Zealand is verantwoordelijk voor de organisatie van de herdenking aldaar. Ergens in mei worden de gevallen soldaten van Australië en New Zealand herdacht op de "ANZAC-day". De Hollandse en Indische mensen hebben daar niets mee van doen, maar sluiten zich daar wel bij aan, omdat er voor hen geen andere herdenkingsdag is. En dus vieren ze in mei de capitulatie van Japan bij hun eigen monument. Bovendien is de 15^e augustus voor hen geen reden om

te vieren, omdat ze op die dag in handen vielen van de strijders van Sukarno. Wie meer wil weten over

deze herdenking in mei elk jaar, kan terecht bij de voorzitter: Ivo Pabbruwe, ivo.p@xtra.co.nz.

16 augustus 2015

Den Haag, Duinzichtkerk

De jaarlijkse herdenkingsdienst wordt weer georganiseerd door de Haagse Gemeenschap van Kerken op zondag 16 augustus. Tijdens de dienst zal Bob Schuitemaker vertellen over de bevrijding uit Kamp Bankinang. Tevens zal er aandacht besteed worden aan de Bersiap periode. Vele burgers van jong tot oud, werden in die periode alsnog of opnieuw vastgezet en die vaak op

beestachtige wijze vermoord of verminkt. Medewerking door het Stemmenorkest uit Well, dat met teksten en muziek de bijeenkomst zal opluisteren. Het oorspronkelijke Vocale Vrouwenorkest ontstond in 1943 in Kamp Palembang onder leiding van Norah Chambers en zendelinge Margaret Dryburgh. De locatie is de **Duinzichtkerk**, Van Hogenhoucklaan 89, Den Haag. De aanvang van de herdenking is om 17.00 uur.

Amsterdam Bijlmerparktheater

Een herdenkingsceremonie, die georganiseerd wordt door de Stichting 4/5 mei Comité Amsterdam Zuid-Oost. Met live muziek van het duo "Young Released" en allerlei hapjes en drankjes. De herdenking begint

om 14.45 en het gehele programma duurt tot ongeveer 18.00 uur. Iedereen is welkom vanaf ongeveer half drie. Gastsprekers zijn: Mevrouw Dita Vermeulen en de heer Herman Morssink. Verder wordt de film "Opgevangen in Andijvelucht" vertoond. De bijdrage voor het middagprogramma is € 3,00. U bent van harte welkom.

23 augustus 2015

Arnhem, Landgoed Bronbeek

De Stichting Herdenking Japanse Jongenskampen organiseert voor de 26^e keer de jaarlijkse herdenking voor de slachtoffers van de Japanse Jongens-kampen. Het betreft hier met name de Jongenskampen Ambawara / Bandoengan, Bankong/Gedungjati en Tjimahi/Bandoeng. De aanvang is om 10.30 uur en u bent vanaf 10.00 uur welkom. Toespraken zijn er dit jaar van diverse gastsprekers. Tevens is er een muzikaal intermezzo. Om 13.15 staat er een Indische maaltijd voor u klaar in de Kumpulan. Hiervoor kunt u ter plaatse maaltijdbonnen kopen.

29 augustus 2015

Arnhem, Landgoed Bronbeek

Op zaterdag 17 augustus worden de slachtoffers van de Birma-Siam en de Pakan Baroe Spoorweg herdacht. Vanaf 10.00 uur is de ontvangst. De ceremonie begint om 11.15 uur, waarbij iedereen welkom is. De herdenking wordt geopend met een toespraak van Thijs Meijer, de ceremoniemeester en zoon van een spoorwegveteraan. Na een gedicht door een leerling van het Arentheem

College een toespraak door Jan Banning, fotograaf en zoon van

een spoorwegveteraan. De voorzitter van SHBSS, zal eveneens een toespraak houden. Dan de Herdenking met de officiële kranslegging, waarna de gelegenheid wordt geboden om op persoonlijke titel bloemen bij het monument te leggen. De ceremonie wordt afgesloten met het Wilhelmus.

12 september 2015

Arnhem, Landgoed Bronbeek

Stichting Herdenking Slachtoffers Japanse Zeetransporten herdenkt de vele slachtoffers van de zogenaamde "Hell Ships". Tijdens de plechtigheid zal naast de herdenking ook de onthulling van de zo vurig gewenste uitbreiding van het bestaande monument met 182 namen van de Hell Ships plaatsvinden. De stichting nodigt belangstellenden tevens uit om na afloop van de ceremonie, die om

11.30 begint (10,30 welkom voor koffie) een Indische maaltijd te gebruiken samen met de nabestaanden en overlevenden van de Hell Ships. Aanmelden

vóór 20 augustus. Wilt u deze herdenking bijwonen, meld u zich dan aan via de nieuwe website van de stichting: www.shsjz.nl

zoekt donateurs

Het Indisch Platform behartigt de belangen van de Indische gemeenschap bij de Nederlandse overheid.

Stichting Het Indisch Platform - Postbus 85564 - 2508 CG Den Haag

www.indischplatform.nl

info@indischplatform.nl

Het Indisch Platform heeft de ANBI-status en dus is uw donatie een aftrekpost bij uw belastingaangift

Geboortegrond in een fles

Door: Sabina de Rozario

Meer dan 10 jaar geleden heb ik een aantal Indische jongeren gevraagd naar hun ervaringen met Indonesië. Ze vertelden uiteenlopende verhalen over hun vakanties naar het land waar hun (groot)ouders zijn geboren. Over het algemeen sprak deze derde generatie positief over het (be)zoeken van/naar de roots. Deze interviews zijn opgenomen in het boek Door blauwe ogen (2005). Onlangs las ik een interessant blog van een Indisch

meisje over het 'teruggaan naar het vaderland'. Het onderwerp waar ik toen hevig in was geïnteresseerd, speelt nog steeds bij de derde generatie, blijkt uit het artikel. Dit is voor mij een reden om er weer aandacht aan te geven.

Genetisch doorgegeven

Om met bovenstaande quote uit het boek te beginnen: Bobby spreekt over herkenning als hij voor het eerst Indonesië bezoekt. Maar hoe kun je iets herkennen als je er nog nooit bent geweest? Zijn verklaring is dat de ervaringen van zijn moeder genetisch aan hem zijn doorgegeven. En daar geloof ik wel in, als ouder geef je onbewust

Vanuit het vliegtuig boven Jakarta zag ik die koloniale huizen en bij de landing had ik het gevoel van: "Hè, ik kom thuis op een plek waar ik al lang niet ben geweest". Die heimwee naar Indië heb ik van mijn moeder meegekregen. Het voelde heel sterk aan alsof ik het land herkende.
Bobby, 37 jaar, geneticus

emoties door, en in zijn geval zijn dat de ervaringen over Indië.

Opmerkelijk genoeg spreekt hij in het interview over de term 'teruggaan' en dat zeggen meerdere Indische jongeren tijdens de gesprekken. Teruggaan naar het land van de ouder(s), vind ik mooi gezegd, bijna romantisch eigenlijk. Technisch gezien is er geen sprake van teruggaan als je voor de eerste keer naar Indonesië afreist. Ervan uitgaan dat herinneringen worden doorgegeven, voelt afreizen naar Indonesië als teruggaan, ook al is men er nog nooit geweest.

Geboortegrond

Waar zoeken de nakomelingen van Indische ouders naar als ze eenmaal zijn in het land dat vroeger Nederlands-Indië was? Vaak hoopt men het ouderlijk huis te kunnen vinden of de oude school waar hun vader of moeder op zat. Sommigen bezoeken begraafplaatsen zoals het bekende ereveld Menteng Pulo in Jakarta.

Een enkeling neemt aarde mee van de plek waar vader of moeder ter wereld is gekomen, geboortegrond in een fles dat meegaat naar Nederland. Ook al vindt men niet altijd waar men naar zoekt, uit de antwoorden van de meeste geïnterviewden blijkt dat het

bezoeken van de oude woonplaats van ouders of grootouders altijd grote indruk maakt.

Het antwoord van Michael (zie hieronder), gaf me een nieuw inzicht. Een verbinding met de plek voelen, maar niet persé met Indonesië zelf. Dat gevoel had ik toen ik vorig jaar het ouderlijk huis van mijn vader in Makassar bezocht. Ik vond het bijzonder om het huis te zien, maar had verder niks met de stad waar hij is geboren en getogen.

Zelf kijken

Nieuwsgierigheid naar de Indische cultuur is een belangrijke reden om naar Indonesië te vertrekken. Niet iedereen kan de Indische cultuur duidelijk verwoorden, omdat men er niet genoeg over weet. Zelfs al weet je als Indische jongere genoeg over de afkomst, omdat je dit is verteld of je de roots zelf hebt onderzocht op internet, een reisje naar Indonesië blijft trekken. Zelf wilde ik ook zien waar mijn roots liggen. Door alle verhalen was Indonesië inmiddels zo mysterieus geworden, daar móest ik heen. Ik wilde zélf de geuren en kleuren van Indonesië ervaren en op deze manier invulling geven aan mijn Indische afkomst.

Ik ben er naartoe gegaan om de erfenis van mijn familie te zoeken. Of ik het heb gevonden? Ik heb wel een beter beeld gekregen. Ik heb die huizen gezien met die enorme patio's, ik kon me toen voorstellen hoe mijn familie er heeft gewoond. Het heeft een hele grote indruk op mij achtergelaten.
Zender, 30 jaar, Graffiti artiest

Ik heb me vaak afgevraagd of men fysiek naar Indonesië moet om de Indische cultuur te leren kennen. Indische jongeren kennen de verhalen over Indië van de familieleden toch, is dat niet voldoende? Het oude Indië is er niet meer, dus wat gaan we daar vinden? We treffen er zeker geen Tempo doeloe aan, de oude Indische tijd uit de vaak geromantiseerde verhalen die ons zijn doorgegeven. Ook is de Indische cultuur niet meer aanwezig in Indonesië, want die is met de Indischen meegereisd naar Nederland, toch?

De enige band die ik met Indonesië heb, is dat er nog familie van mij woont. Ik heb eerder een band met Nederlands-Indië. Dat zit in mijn hart, in wat ik doe.
Michael, 32 jaar, PR-medew.

Ontheemd

Voelen we ons als derde generatie dan ontheemd, zou dat de keuze van teruggaan verklaren? Zijn we niet 100% senang in Nederland of voelen we een gemis dat we opzoek gaan naar een stukje van de puzzel in Indonesië? Voor velen geldt dat vragen worden beantwoord. Zo herkennen ze in Indonesië gebruiken en trekjes van hun Indische ouders die het beeld compleet maken.

Uit de interviews blijkt dat niet alle Indische jongeren afreizen naar Indonesië. Sommige noemen de hoge kosten een bezwaar of ze zijn er gevoelsmatig nog niet aan toe. Voor Mirona (36 jaar) komt zoeken naar haar roots in Indonesië absoluut niet ter sprake:

„Ik ben nog nooit in Indonesië geweest, wel in Azië, dat is mijn grote voorliefde. Misschien heeft

Foto: M. Fleskens

het ook te maken met thuis, dat mijn ouders ook nooit zijn teruggeweest. Niemand van mijn familie is teruggegaan, niemand had het er ook over."

Bewijs

Of de interesse en zelfs drang om naar Indonesië te gaan, genetisch is doorgegeven of wellicht is aangepraat door de omgeving, feit is dat Indonesië vaak in trek is bij de derde generatie Indischen. De bezoeken zijn soms teleurstellend, omdat niet aan de verwachtingen wordt voldaan, maar laten altijd wel een grote indruk achter. De Indische nakomelingen spreken

van teruggaan naar het land van de voorouders, ook al zijn ze er nog nooit geweest. En met de term teruggaan wordt voor mij de band met Indië (of Indonesië) en de Indische afkomst bevestigd, een bewijs dat het Indisch-zijn en het Indische gevoel niet is gestopt na de tweede generatie Indischen.

Sabina de Rozario heeft twee blogs, een Facebook-pagina en een twitter-account: Door Blauwe Ogen Dit is een platform met als thema: Indische roots en identiteit

<https://doorblauweogen.wordpress.com>

15 augustus

Op een dag kwam er een vrouw naast me zitten. Het was geen gewone dag. Het was 15 augustus. Zij was een van de velen die ik de afgelopen jaren heb ontmoet. Ze vertelden hun verhaal, de een wat uitgebreider dan de ander. Een enkeling vertelde slechts een flard van dat wat er in zijn/haar hoofd was blijven rondzweven. Ze gingen er gewoon vanuit dat ik wel wist waarover ze spraken. Ik ben immers een Indo, net als zij.

Heeft u ook in het kamp gezeten, vroeg ze. Ik knikte. Het woordje 'ook' gaf een verbondenheid. Het was genoeg voor haar. Ze had er geen behoefte aan verder te praten. We zwegen. Keken naar de stroom mensen die van het Congresgebouw kwamen en uitwaaierden, op zoek naar een plaatsje.

De Marinierskapel zette het lied in van 'Bridge over the River Kwai'. We neurieden samen mee, maar in mijn hoofd kwamen de woorden:

Houd moed, het eind is nu in zicht kop op, zet nu een blij gezicht

Want heus, het is geen mop We kiezen gauw het ruime sop.

Na de capitulatie van Japan, nog voor dat de Politie acties in volle hevigheid losbarstten, reisde ik op zevenjarige leeftijd naar het onbekende Nederland.

Aan de reling van De Oranje, tussen mijn vader, moeder en mijn zusje ingeklemd, heb ik Indië zien verdwijnen. Mijn twee jaar

Door: Corrie A. Bos

oudere zus Do vertelde nog wekenlang dat ze nooit zal vergeten hoe onze baboe heel alleen op de kade stond en niet eens wuifde toen de boot wegvoer. Ze hilde. Jaren later vertelde ze het weer, nadat we de film 'Out of Africa' hadden gezien. De tranen kwamen zomaar bij de scene waarbij Karen Blixen afscheid nam van haar boy op de kade. "Ik zag opeens weer onze baboe staan op de kade", Zei ze.

In de repatriëringpapieren las ik, na de dood van mijn ouders, dat we met vader mee mochten naar Nederland. Hij moest zo snel mogelijk medisch behandeld worden aan zijn rug. De Japanners hadden hem met een gewerkolf behoorlijk toetgetakeld. Hij was luitenant bij de inlichtingendienst en weigerde mee te werken. Dat was ook de reden van onze snelle repatriëring. Wij waren geen spijt-optanten. "We zijn repatrianten", zei mijn vader. Pas veel later wist ik pas wat het onderscheid was.

De laatste jaren wordt er onder de Indische mensen ook meer en vrijer over die tijd gesproken. De

verhalen van voor de oorlog verschuiven langzaam naar de oorlogsperiode en de tijd van de repatriëring staat volop in de belangstelling. Studies, proefschriften, verhalen in boekvorm, documentaires, toneelstukken en films over dat tijdvak verschijnen in opmerkelijke hoeveelheden.

“De dagen glijden door je hand”, zingt Herman van Veen al meer dan dertig jaar. Dat doen ze ook en in wezen kan ik nooit loskomen van mijn achtergrond: de grond die ik achtergelaten heb. Dat werkt soms heel verwarrend. Ik ervaar – vooral als ik in Indonesië ben – dat ik twee achtergronden meegekregen heb: een Oosterse en een Westerse. De Oosterse komt steeds meer naar voren als ik daar ben, maar toch blijf ik de Westerling die met een vage herkende verbazing in het Verre Oosten rondloopt.

Jaren na de dood van onze ouders ben ik voor het eerst teruggereisd naar Indonesië. Mijn drie zussen wilden niet, maar uiteindelijk ging – toen ik voor de derde keer afreisde naar het land waar ons leven begonnen is – ging zus Do mee, samen met haar man en hun toen tienjarige zoon. We zijn op zoek gegaan naar de plaatsen waar we gewoond hebben. Onder andere het huis van onze grootouders in Lawang. Het stond

er niet meer. Op die plaats is nu een grote fabriek gebouwd, waar medicamenten geproduceerd worden. Achter de fabriek was nog wel de tuin die vroeger uitliep in een moerasachtig gebied. “Daar plukten we met de *kebon* altijd *kangkung*”, vertelde ze aan haar zoon. Het was opvallend dat ze veel Maleise woorden gebruikte sinds we in Indonesië waren. “Alles komt gewoon terug; het gaat vanzelf”, zei ze toen ik haar er opmerkzaam op maakte. Daar op die plek kwamen veel herinneringen terug, ook van het Kamp Taman Sari. Dat kwam vooral ook doordat we een groot bord met ‘Taman Sari’ zagen staan. We wisten niet precies meer of het kamp Taman of Tawang heette. We vroegen ons af of dit de plek was geweest waar we samen geïnterneerd waren.

“Weet je nog Cor, dat je toen in die beerput viel en dat Stella en ik je eruit trokken? Je stonk een uur in de wind en we hebben je toen stiekempjes in een slootje wat schoongewassen. Maar Opa rook het toch nog”. Opa? Die zat toch niet bij ons in het vrouwenkamp? Of was het de Bersiartijd?

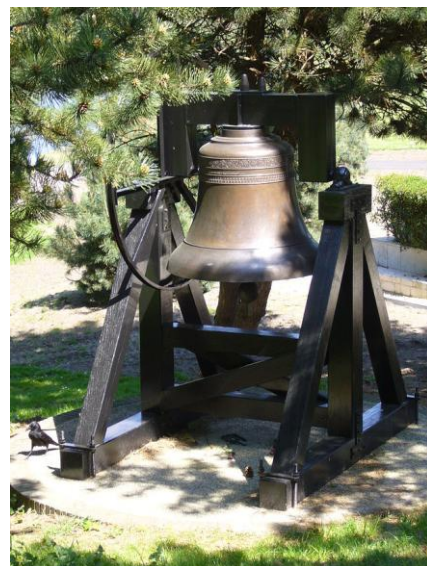
We weten het niet meer. We weten eigenlijk ook niet zoveel meer van onze kamptijd. Wat we weten zijn flarden van angstige, maar soms ook grappige voorvallen. “En weet je nog dat we toen door het prikkeldraad heen smokkelden? Vier eieren voor een theedoek!” Dat laatste weet ik no. Dit verhaal vertelt ze vaak als iemand vraagt of ze zich nog iets herinnert van haar kamptijd. “Telur asin”, zeg ik zonder enig nadenken.

Meestal vertelt ze stoere verhalen over wat we allemaal deden om de Jap af te leiden als er weer gesmokkeld moest worden. Soms werden we gesnapt. Dan kregen we straf. Later, toen ik ouder werd en doorvroeg waar zo’n straf dan uit bestond, keek ze weg en werd er resoluut gezegd, dat het niet zo

erg was geweest. De Jap was wel aardig voor de kinderen. Dit maakte mijn oudste zus furieus. Ze schreeuwde ons toe: Wat weten jullie er nou van. Jullie waren veel te klein om je er nu nog iets van te herinneren. Jappen waren niet aardig....!”

Een halve eeuw later, voor het eerst weer terug in Lawang, vroeg mijn zus Do: “Ken je het Taman Sari bevrijdingslied nog, dat we toen zongen?” Zonder antwoord af te wachten, begon ze:

*Houd moed, het eind is nu in zicht
kop op en zet nu een blij gezicht,
want heus, het is geen mop
we kiezen gauw het ruime sop!*

Al bij het eerste woord val ik in. Ik herinner me dat lied niet van mijn kamptijd. Toen het lied in de jaren zestig weer populair werd voor de film “Bridge over the River Kwai”, zongen mijn twee oudste zussen dit kamplied, als de tune ergens gespeeld werd. Jaren geleden vroeg ik aan mijn toen drieëntachtig jarige tante Poule, met wie wij samen geïnterneerd waren in hetzelfde kamp, hoe dit lied naar Java was gekomen. Volgens de geschiedenis is het pas tijdens de aanleg van de Birma-Siam Spoorweg ontstaan. “Kabar angin, kind, kabar angin”, zei ze dan. Letterlijk betekent dit: ‘windnieuws’. Maar tante Poule zei altijd: “De wind heeft het in onze

oren gefluisterd". Opeens is er een bericht. Niemand weet waar het vandaan komt. Telepathie? Of de Tong Tong?

Jaren geleden, tijdens een familie-reünie, zong ik onder de afwas in de keuken met mijn nichtjes uit Noorwegen, Amerika en Canada (Indische Nederlanders vind je overal op de wereld) ons bevrijdings-kamplied:

Tamang Sari, het oord van daagse sleur

Werd gevild met vreugde, pret en fleur

Want de clou van dit verjaardags-feest

Werd gevierd met d'evacuatie-geest

En een ieder waant zich al op de boot

Op weg naar kind of echtgenoot

En al duurt de reis nu nog zo lang

Daarvoor zijn wij niet bang

Houdt moed, het eind is nu in zicht

De oudjes kwamen naar dat vrolijke gedoe in de keuken kijken en zagen daar vrouwen tussen de veertig en vijftig jaar die zich danspasjes bij het lied probeerden te herinneren. Tante Pietje was aan het mopperen: "Die kinderen zijn niet goed wijs. Wie bgaat er nu nog zo'n kamplied zingen". Maar Pietje, we waren al bevrijd, weet je nog? Het was in de Bersiaptijd. De bevrijdingsrevue voor de laatste kampdag. Het is toch goed dat de kinderen de vrolijke dingen hebben onthouden. In de laatste jaren van haar leven leefde ze meer in het verleden en vertelde ze over Indië. Maar nooit over de oorlog. Wel over onze lange reis van Malang naar Batavia in geblindeerde treinen die

gedesinfecteerd waren met een wit poeder en hoe blij onze ouders waren toen ze hun drie dochtertjes weer bij zich hadden, daar in het tijdelijke huis aan de Banjoumasweg in Batavia. Maar wat ze niet vertelde en ik pas veel later hoorde, was dat tijdens de

reis een deel van de trein gebombardeerd was. Een wonder dat wij gespaard bleven. Maar dat wonder had diepe geestelijke wonden achtergelaten bij een van mijn oudere nichten.

Een periode van haar leven leed ze aan angst- en driftaanvallen. Die kwamen nadat haar vader – een over het algemeen rustige man – zomaar van het ene op het andere moment heel driftig kon reageren, zonder enige aanwijsbare oorzaak. Op een dag werd hij zo driftig dat hij een bord erwtensoep naar haar hoofd smeed. Gelukkig bukte ze. Ze moest wel de troep opruimen en dat vertikte ze, dus nog meer herrie. Haar moeder waarschuwde iedere keer: "Jongens, het is binnenkort volle maan". Maar de verbinding tussen volle maan en de driftbuien van haar vader, daar kwam ze pas veel later achter.

Na het erwtensoep-incident ging ze vreemd gedrag vertonen. Later kreeg ze angst- en driftaanvallen en op zulke momenten smeed ze alles wat binnen haar bereik was aan diggelen. Ze ging dan staan, keek recht voor zich uit en ze schreeuwde dan: 'joeskit' 'Kiré' en boog stijf naar voren en bleef zo staan. Dan duurde het weer even en schreeuwde ze: 'noré', waarna ze weer rechtop in de houding ging staan. Daarna schreeuwde ze weer 'wakkaré', draaide zich om en liep als een zombie de kamer uit om urenlang voor zich uit te staren, zittend op de grond in haar slaapkamer. De benen onder zich gevouwen. Onbereikbaar voor iedereen. Het is wat de Jappen schreeuwden als we appèl hadden,

zeiden mijn zusjes. (*joeskit* = in de houding; *Kiré* = buigen; *noré* = rechtop; *wakkaré* = weggaan)

Kort daarna werd er gezegd dat ze voor een half jaar naar een sanatorium moest. In werkelijkheid zat ze in een psychiatrische inrichting. Daar bleek dat niet alleen het bombardement op onze trein, maar ook het kamp en de Bersiaptijd de oorzaak van haar angstaanvallen waren. Het was in die tijd dat Prof. Bastiaans met zijn kampsyndroom therapieën begon.

Tante Poule overleed in 1987, een jaar voordat ik voor de eerste keer na 1947 weer in Indonesië rond liep. Zij was een van de laatste van de oudere generatie die mij over het kamp had kunnen vertellen. In het boek van mijn leven blijven die bladzijden met persoonlijke aantekeningen van mijn kleuterjaren leeg. Ik zou ze nu redelijk goed kunnen schrijven, maar dat zijn dan niet mijn eigen verhalen. Mijn zusjes en nichtjes – een paar jaar ouder dan ik – die in hetzelfde kamp waren, slaan die bladzijden in hun boek altijd over alsof ze nooit geschreven zijn. Ook zij willen niets meer vertellen. "Vergeten joh, ik weet alleen nog maar wat flarden....."

Ik vraag nooit verder; ik weet dat het nog heel nabij is voor hen, na al die jaren nog. Zij waren pubers in het kamp. Voor hen zijn het misschien wel de belangrijkste volgeschreven bladzijden in het boek van hun leven. Ik weet ook dat er leeftijdgenoten van mij zijn, die in praatgroepen zaten van de Vereniging 'Indisch Kampkind' en dat ze die praatgroepen 'Kongsi' noemden, wat in het kamp een

kleine groep was dat als een soort gezin functioneerde.

Ik kom er langer hoe meer achter dat er nog heel veel verdriet is onder de generatie kampkinderen. Een ex-collega van mij, die als zevenjarige wees uit Indië na de oorlog door tantes in Nederland werd opgevoed, spreekt nog altijd met veel woede over de 'Jappen'.

Ze weet heel veel verhalen van het kamp waar ze was. Maar haar ouders, daar weet ze helemaal niets van. Alleen een paar foto's die de tantes vanuit het vooroorlogse Indië toegestuurd hadden gekregen, zeggen wie haar ouders waren. Ouders die met hun dood de herinnering aan haar eerste levensjaren op deze Aarde meegenomen hebben.

De diepe bronzen tonen van de zware Indische klok brachten mij terug in het heden. Ik zat nog steeds naast die dame, die mij vroeg of ik ook in het kamp had gezeten. www.corrieabos.nl

Wel eens gedacht aan adverteren in NICC Magazine?

Uw product of dienst wordt door minstens 100.000 mensen opgemerkt.

Vraag vrijblijvend onze advertentieformaten en tarieven aan

info@indisch-centrum-denhaag.nl

Partijdige excuses Mitsubishi

Mitsubishi Materials heeft officieel zijn excuses aangeboden voor het gebruik van Amerikaanse krijgsgevangenen voor dwangarbeid tijdens de Tweede Wereldoorlog. Voor zover bekend is het bouwbedrijf daarmee de eerste Japanse onderneming die zich daarvoor verontschuldigd. Een van de bestuurders van Mitsubishi, Hikaru Kimura, sprak de excuses uit tijdens een ceremonie in het Simon Wiesenthal-museum in Los Angeles in Californië.

Diepe buiging

In totaal hebben twaalfduizend Amerikaanse gevangenen dwangarbeid verricht in Japan tijdens de Tweede Wereldoorlog. Meer dan 1100 overleden tijdens het werk. Mitsubishi had zes gevangenkampen in gebruik met 2041 gevangenen, van wie er duizend Amerikaan waren, volgens het Amerikaanse onderzoeksbureau Asia Policy Point. De gevangenen werkten in de mijnen van Mitsubishi Materials' voorganger: Mitsubishi Mining Co.

Excuses van Mitsubishi voor Amerikaanse krijgsgevangenen

James Murphy, een 94-jarige Amerikaan die tijdens de Tweede Wereldoorlog in een kopermijn van Mitsubishi werkte, was aanwezig bij de bijeenkomst. Hij aanvaardde de excuses namens alle krijgsgevangenen van Mitsubishi. Kimura boog naar Japans gebruik diep voor Murphy na zijn toespraak. Over de kampen zei Murphy: "Het was pure slavernij: geen eten, geen medicijnen, geen kleding en geen sanitaire voorzieningen."

Excuses van Japan

De Japanse regering bood al twee keer eerder excuses aan voor de krijgsgevangenen, in 2009 en in 2010. Maar dit is de eerste keer dat een Japans bedrijf dat doet.

In april was de premier Shinzo Abe als eerste Japanse regeringsleider op bezoek in het Amerikaanse Congres. In een toespraak zei hij dat Japan "diep berouw" voelt over de misstanden die tijdens de Tweede Wereldoorlog hebben plaatsgevonden. Hij bood echter geen officiële excuses aan de nabestaanden aan. Abe zei dat hij een "diep berouw in zijn hart" voelt vanwege de circa 400.000 Amerikaanse soldaten die zijn gesneuveld tijdens de Tweede Wereldoorlog.

In augustus is het zeventig jaar geleden dat Japan capituleerde. Op 6 augustus 1945 lieten de Amerikanen een atoombom op Hiroshima vallen, drie dagen later verwoestten ze op dezelfde manier Nagasaki. (NRC)

Moeite

Waarom heeft Japan toch zoveel moeite met het aanbieden van excuses? Wie het land beter kent, ervaart juist dat de gemiddelde Japanner bij het minste geringste onmiddellijk klaarstaat met het

buigen en excuses maken. Maar zodra het om de Tweede Wereldoorlog gaat, blijft het ijsig stil.

De reden is dat het Japanse volk tot op het bot verdeeld is over alles wat met de oorlog te maken heeft. Geschiedenisboeken zijn vervalst, de heersende elite heeft een soort misplaatste trots en de rechtse politici hebben het militarisme nog niet afgezworen. Er is een kleine groep Japanners dat echter heilig in pacifisme gelooft en vindt dat Japan met zijn verleden in het reine moet komen.

Tegenstellingen

Verder hebben er in Japan, in tegenstelling tot Duitsland, geen zuiveringen plaatsgevonden, zoals in de Nuerenberg-processen. En liet generaal MacArthur de adellijke, politieke en zakelijke elite ongemoeid. Ook dit in tegenstelling tot Duitsland.

De Japanse bevolking werd door de Amerikaanse gezaghebbers na de oorlog benaderd als misleide kinderen, die niet bestraft, maar heropgevoed dienden te worden. De Minister van Munitie, Nobosuke Kishi (grootvader van de huidige

premier Abe) kwam in 1948 na zijn krijgsgevangenschap op vrije voeten en kon in de vijftiger jaren zelfs premier worden. De Keizer werd zijn goddelijke status afgenomen, maar mocht van de Amerikanen desalniettemin als staatshoofd aanblijven, terwijl hij juist het symbool was van het Japanse militarisme.

De ondertekening van de Japanse capitulatie in 1945

Illusie

Er kwam een nieuwe door de Amerikanen gedicteerde "vredegrondwet", die door vrijwel iedere Japanner verfoeid werd, hoewel die door Amerika al snel na de invoering tot een lege huls werd gemaakt. Ondanks luide protesten van de pacifisten, kwam er uiteindelijk toch een nieuw Japans

leger. Omdat volgens de Amerikanen het Communisme een steeds groter wordend wereldwijd gevaar was geworden.

Zo raakten beide kampen in Japan hevig gefrustreerd en groeide het onderlinge wantrouwen de pan uit. De felheid waarmee beide kampen elkaar bejegenen en verketteren is nog altijd even groot. Daarom moet gevreesd worden dat een nationale consensus over het Japanse oorlogsverleden voorlopig een illusie zal blijven. (*Telegraaf*)

Chinezen

Kort na de excuses voor de Amerikaanse dwangarbeiders maakte Mitsubishi bekend dat overwogen wordt de Chinese dwangarbeiders een schadevergoeding van 17.500 euro uit te keren, Inmiddels schijnt dit definitief te zijn en vragen de voormalige dwangarbeiders van andere nationaliteiten zich af wanneer zij excuses en een schadevergoeding tegemoet kunnen zien. In totaal hebben zo'n 3.322 Nederlandse krijgsgevangenen dwangarbeid in de mijnen en op de scheepswerven van Mitsubishi en haar dochterondernemingen verricht.

(advertentie)

Reparatie van iPhone, iPad en nu ook android. Klik [hier](http://www.borca-online.nl/iphone-en-ipad-reparatie) voor de aanbieding
<http://www.borca-online.nl/iphone-en-ipad-reparatie>

Borca Online
Computer Service
Weimarstraat 39
2562 GP Den Haag
070-364 2806
www.borca-online.nl

Herdenken en vooruitdenken

Door: Anneke van de Castele

Op 15 augustus worden de slachtoffers van de Japanse bezetting in Azië herdacht bij het Indisch Monument in Den Haag. Het einde van de Tweede Wereldoorlog wordt herdacht. Op 15 augustus 1945 capituleerde Japan. Daarmee kwam er (officieel) een einde aan de oorlog in Zuidoost-Azië en tegelijk van de Tweede Wereldoorlog voor het Koninkrijk der Nederlanden. Maar voor de mensen in Nederlands-Indië was de oorlog niet ten einde; ja, misschien op papier, maar in werkelijkheid braken er angstige tijden aan. Vele nationalistes kozen voor de samenwerking met de Japanners. Twee dagen na de overgave van Japan, op 17 augustus 1945, riepen Soekarno en Hatta de Republiek Indonesia uit. Nederland erkende de nieuwe republiek niet en een golf van geweld overspoelde de gordel van smaragd: de *Bersiap-periode*. Een hevige revolutie brak los en eiste vele slachtoffers. 'Bersiap' en 'Siap' waren de strijdkreten: 'Wees paraat!' en 'Geef acht!' De soevereiniteitsoverdracht volgde pas in 1949 en ook de jaren daarna zouden getekend worden door geweld en onrust, politieke acties en angst. En de rest is, zoals men vaak spreekwoordelijk zegt: geschiedenis. Nu zijn wij hier, als nazaten van hen die zoveel hebben geleden tijdens de Japanse bezetting en daarna. Het is de geschiedenis die ons allen bindt en waarop jaarlijks teruggeblikt wordt.

De jaarlijkse herdenking komt er dus weer aan. Een herdenking die voor mij niet volledig is. Niet zonder erkenning van de Bersiap, de gevolgen van oorlog én revolutie, waaronder de Indische diaspora, maar ook zeker niet zonder een blik op de toekomst. Niet uitsluitend het verleden, maar ook de toekomst zou ons kunnen

binden. Ieder van ons herdenkt en gedenkt op zijn eigen manier en ik wil graag van de gelegenheid gebruik maken om behalve terug te kijken óók vooruit te kijken, met name naar de (toe)komst van een echt Nederlands Indisch Cultureel Centrum: het NICC.

Wie zich verdiept in de beoogde doelen van het NICC in Den Haag, kan niet anders dan zich verheugen en vol hoop de toekomst tegemoet zien. De vier pijlers die het NICC zullen dragen zijn stevig, weloverwogen, en vooral inspirerend te noemen:

1. een breed scala aan activiteiten voor alle leeftijden, toegespitst op de diverse doelgroepen
2. een stilte-ruimte voor herdenken en herinneren
3. een theaterzaal
4. zaalverhuur (voor de broodnodige financiering)

Quote: *"Bovendien willen wij hoge prioriteit schenken aan de herkenning, de ontwikkeling en de begeleiding van jong aanstormend talent op gebied van kunst en muziek, in de meest brede zin van het woord."*

Hier kun je toch alleen maar heel erg blij van worden? De sleutelwoorden voor mij zijn: activiteiten - alle leeftijden - talent - kunst - muziek. Het culturele aspect spreekt mij enorm aan en klinkt verfrissend, vooral ook met het oog op de jeugd. Een extra sleutelwoord kan hier gerust aan

worden toegevoegd, gezien de uitgebreide inhoudelijke plannen van het NICC voor activiteiten: educatie (mensen die mij kennen, weten dat het onderwijs mijn eerste liefde was en die eerste liefde vergeet je immers nooit).

Het NICC zou ook op het gebied van educatie een grote aanwinst kunnen zijn. Spelenderwijs kennismaken met en je verdiepen in de Indische cultuur kan veel toevoegen aan het huidige basis- en voortgezet onderwijs. Niet in de laatste plaats in het kader van interculturele ontwikkeling en communicatie. De activiteiten kunnen worden afgestemd op de diverse groepen/leerjaren, zodat er voor elk wat wils zal zijn. Ik fantaseer even heerlijk verder en

ik kijk meteen even in mijn glazen bol, hoe ik als bezoeker straks het NICC zal zien..

Ik zie een boeiend en gevarieerd cultureel programma voor vandaag op de (mobiele) website van het NICC en ik besluit te kiezen voor een krontjong workshop. Er is altijd wel wat moois te zien in het gebouw en slenterend langs de vele kunstwerken aan de wanden, van bekende en minder bekende Indische kunstenaars, zoek ik de weg naar de muziekzaal. De workshop begint pas over een half uur en in het gezellige café 'Kopi Susu', dat getooid is met frisgroene bamboeplanten en bontgekleurde orchideeën, geniet ik van een koffie toebroek met spekkoek (want op een lege maag is het slecht *krontjongen*). Ik raak aan de praat met een jongedame die, geflankeerd door haar vriend, gezeten is aan het tafeltje naast mij en die informeert of ik misschien ook kom voor de verfilming van het boek 'Geen gewoon Indisch meisje' van Marion Bloem. Ik leg haar uit dat

ik die kaskraker de vorige zondag al in het NICC-theater heb gezien en dat ik vandaag de muziekzaal onveilig ga maken bij de krontjongworkshop.

We raken in gesprek over Indo's, films, geschiedenis, muziek en familie en voor we het beseffen is het half uurtje al om. Straks na afloop van zowel de workshop als de film is er vast nog gelegenheid tot het genieten van een hapje, een drankje en natuurlijk een praatje in het café. De krontjongworkshop begint al goed; op de heerlijke klanken van een live orkestje worden de gasten de muziekzaal binnen-gelokt. Na een interessante en sfeervolle presentatie over de ontstaans-geschiedenis van onze krontjong, wordt uitleg gegeven over de herkomst van de instrumenten, de karakteristieke krontjonggitaar in het bijzonder. Nadat het orkest

nog een krontjongklassieker heeft gespeeld, mogen de deelnemers van de workshop het proberen. Ik kom erachter dat het een stuk moeilijker is dan het lijkt! Maar plezier heeft iedereen voor tien (of is het leedvermaak?) en het resultaat is in enkele gevallen nog zelfs best aan te horen ook.

Na de workshop is het een stuk drukker in café 'Kopi Susu'; we kunnen meteen aanschuiven bij de Indische soos die daar zojuist is begonnen en waar het goed toeven is voor jong en oud. Het is er gezellig en het voelt als thuis komen. Een ontmoetingsplek voor Indische paradijsvogels van diverse pluimage en je hoeft je er geen moment te vervelen.

Het zijn slechts toekomstvisioenen, maar zeer zeker geen luchtkastelen. Het is allemaal mogelijk, met een flinke dosis enthousiasme en bevlogen

mensen die bereid zijn te knokken voor het behoud van ons Indisch cultureel erfgoed, in de breedste zin des woords. Daarom is het zo belangrijk dat zo'n mooi Nederlands Indisch Cultureel Centrum er komt (hoewel ik eigenlijk vind dat minstens elke provincie er zo een zou moeten hebben, maar met eentje zou ik al heel blij zijn!). En zou het geen mooi eerbetoon zijn aan hen, die aan ons hun Indisch erfgoed in goed vertrouwen hebben doorgegeven, om het op deze manier aan de volgende generatie door te geven en levend te houden? Met het NICC kan de weduwe van Indië eindelijk haar tranen drogen en met een gerust hart een nieuw leven gaan beginnen!

Korte berichten

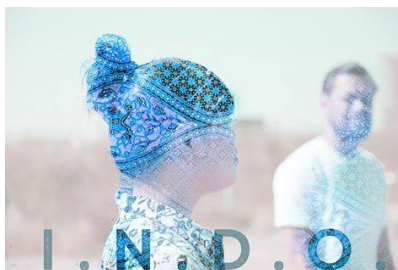
Diederik van Vleuten integraal op televisie

Op 15 augustus aanstaande, exact 70 jaar na de capitulatie van Japan, die het einde van de Tweede Wereldoorlog in Azië inluidde, zal de Nederlandse televisie het programma: "Daar werd wat groots verricht" van Diederik van Vleuten integraal uitzenden. Op 8 juni dit jaar vond de televisieregistratie plaats onder regie van Berend Boudewijn in de Koninklijke Schouwburg in Den Haag. De uitzending staat gepland rond de klok van half negen. Voor de exacte aanvangstijd en zender kunt u de omroepgids, teletekst of het internet raadplegen.

INDO-docu

Vijf jonge Rotterdammers met Indische roots gaan een vijfdelige

documentaire reeks maken over de culturele erfenis van Nederlands-Indië. Zij focussen zich hierbij op de 1^e en 3^e generatie Indische Nederlanders en Indo's. Jongeren met Indische roots roeien tegenwoordig op zonder dat ze het verhaal van hun voorouders kennen. En de 1^e generatie, die nu hoogbejaard is, kan binnenkort haar verhaal niet meer vertellen.

Geen enkele cultuur is zo verweven met de Nederlandse als die van Indonesië. Alleen al in Rotterdam wonen ruim 12.000 mensen, afkomstig uit Indonesië,

maar de werkelijke groep met Indische roots is veel groter en moeilijk in cijfers te vangen. Er heerst nu onder de Indische jongeren een soort collectief gevoel dat een stuk van de eigen identiteit verloren dreigt te gaan. Maar wat is die identiteit, wat verbindt heb en wat moet diens gevolg aan de volgende generaties worden doorgegeven?

Met dit project willen de makers de verhalen van de eerste generatie behouden en de derde generatie in contact brengen met hun voorouderlijke geschiedenis en cultuur. De eerste uitzending zal te zien zijn eind augustus in: "Open Rotterdam". De documentaire wordt mogelijk gemaakt door de regeling "Lokale producties".

Het team: Regie: Tenny Tenzer, Redactie en productie: Christie Haalboom, Camerawerk: Maritta

Versnel, Animaties: Bruce Moerdjiman, Muziek: Reynard (Mucky) Bargmann. Wilt u zelf bijdragen aan de nog te maken delen van deze documentaire-reeks, of kent u verhalen van uw ouders, grootouders, of ben jij ook nieuwsgierig naar jouw eigen culturele erfenis? Heb je vragen aan de eerste generatie Indische Nederlanders? Neem dan contact op met het team via e-mail: indo@chriztee.com.

Dialogo Conferentie "Nederland-Japan- Indonesië"

Op zaterdag 5 september 20-15 zal de 18^e Dialogo Conferentie gehouden worden in Voorburg. Deze conferentie biedt de gelegenheid aan Nederlanders, Japanners en Indonesiërs om elkaar te ontmoeten en een dialoog te voeren over onze gemeenschappelijke geschiedenis die we niet willen en mogen vergeten. Het is ook een conferentie voor een betere toekomst door de verschillende gezichtspunten. Dit kan een basis vormen voor verzoening. Gezien het thema van deze conferentie willen wij graag u, uw kinderen en ook kleinkinderen begroeten (1^e, 2^e en 3^e generatie).

De dag begint om 10.00 uur met registratie van uw gegevens en een heerlijke kop koffie of thee. Om ca. 12.30 uur is er een Indische lunch en het middagprogramma eindigt om ongeveer half vijf. De kosten voor deelname (inclusief koffie, thee en lunch) bedraagt € 22,00 p.p. De voertalen op de conferentie zijn zowel Nederlands als Engels. Engelse of Japanse vertalingen zijn bij binnenkomst beschikbaar. De locatie is: Centrum De Voorhof, Herenstraat 77a, 2271 CC Voorburg. De Voorhof ligt vlak naast de Oude Kerk, midden in het oude centrum van Voorburg. Nadere info: www.dialogonji.nl.

Op 15 augustus dragen wij de 'Melati'

We zien het ieder jaar op televisie, als er een onderwerp uit Groot Brittannië aan de orde komt. In de gehele week waarin de slachtoffers van "The Great War" (Eerste Wereldoorlog) herdacht worden, draagt iedereen daar de klapproos. Dit jaar en komende jaren hebben wij hier in Nederland tijdens de herdenking van 15 augustus ook zo'n symbool. Op die dag dragen wij de MELATI, de Indische Jasmijn. Bestel hem: www.indischherinneringscentrum.nl/ Voor slechts € 2,50 + porto.

Oud KNIL-er wordt 100 jaar

Op 13 augustus hoopt adjudant-onderofficier b.d. Cornelis Willem Ottevanger, de oudste bewoner van het militair tehuis Bronbeek, zijn 100ste verjaardag te vieren. Ottevanger behoort tot de laatste generatie oud-militairen van het Koninklijk Nederlands-Indisch Leger (KNIL).

Hij werd op 13 augustus 1915 geboren in Tjimahi op Java als zoon van een naar Indië vertrokken Nederlandse boer, die had getekend voor het koloniale leger. Zelf tekende hij in 1934 voor het KNIL. Tijdens de Japanse bezetting van Nederlands-Indië 1942-'45 geraakte hij als KNIL-militair in krijgsgevangenschap op

Celebes. Na de Japanse capitulatie meldde hij zich weer voor de dienst. Als gevolg van de liquidatie van het KNIL op 26 juli 1950 vervolgde hij zijn militaire loopbaan bij de Koninklijke Landmacht (KL). In september 1950 vertrok hij definitief uit Indië naar Nederland. Hij diende als beroepsmilitair bij de KL tot zijn eervol ontslag uit de dienst in 1957.

De heer Ottevanger draagt vijf onderscheidingen, deels uit zijn diensttijd in Indië: het Ereteken voor Orde en Vrede voor zijn naoorlogse inzet (1945-'48), een zilveren medaille voor 24 jaar Langdurige Trouwe Dienst, de Vaardigheidsmedaille van het Nederlandsch Indische Leger, de Schietprijs van het KNIL (model na 1936) en het Kruis van de Koninklijke Nederlandse Bond voor Lichamelijke Opvoeding voor betoonde marsvaardigheid (het Vierdaagsekruis).

In de middag van 13 augustus opent de heer Ottevanger samen met de Inspecteur-generaal der Krijgsmacht, tevens Inspecteur der Veteranen luitenant-generaal B.H. Hoitink de fototentoonstelling 'Oorlog in beeld.' Deze fototentoonstelling geeft een overzicht van foto's van de conflicten in de periode 1945-'50 in Nederlands-Indië/Indonesië, waarin de heer Ottevanger heeft gediend. ■

ZEEUWS VEILINGHUIS

GEVRAAGD:
INDISCHE SCHILDERIJEN

W. G. Hofker (1902-1981)
Hamerprijs: € 600.000,-

Herengracht 74, 4331 PX Middelburg
Tel. 0118 - 650 680

WWW.ZEEUWSVEILINGHUIS.NL

(advertentie)

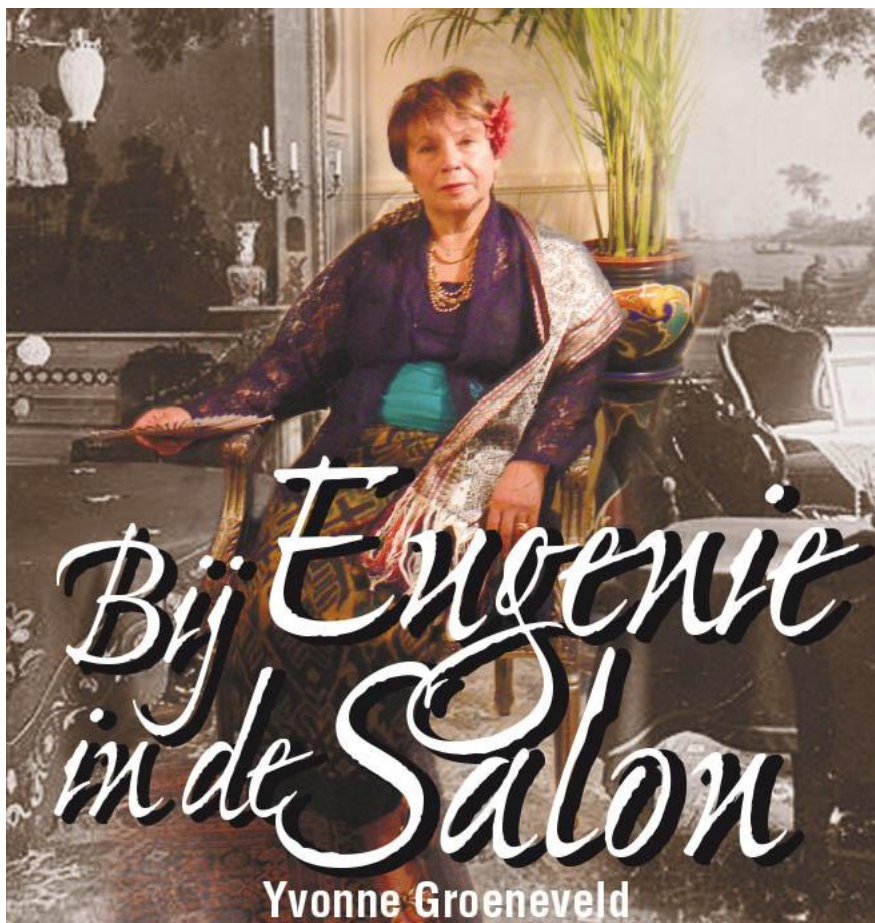
Maandelijks GRATIS

e-Magazine voor de
Indische gemeenschap

Bent u al abonnee?

Een mailtje is voldoende:

info@indisch-centrum-den Haag.nl

Bij Eugénie in de Salon

Yvonne Groeneveld

In de voorstelling 'Bij Eugénie in de salon' neemt tante Eus u mee naar de tijden van weleer toen Indië nog de Gordel van Smaragd werd genoemd.

Met ook deze keer weer bijzondere gasten:
Eduard Sebastian, Noortje Huiskens en Wouter Muller.
Natuurlijk zijn er ook weer de Indische hapjes.

Voorstelling: **ZONDAG 13 SEPTEMBER**

Aanvang: 14.30 uur. Kassa open: 14.00 uur.

Het Werftheater, Oudegracht 60 (aan de werf) Utrecht.
Entree: € 13,- / 55+ en CJP € 11,- Reserveren: 030 231 54 40
of reserveren@werftheater.nl

www.werftheater.nl

(advertentie)

Wel eens gedacht aan adverteren in NICC Magazine?

Uw product of dienst wordt door minstens 100.000 mensen opgemerkt.

Vraag vrijblijvend onze advertentieformaten en tarieven aan

info@indisch-centrum-den Haag.nl

Recept van de maand

Rendang

Een van de belangrijkste gerechten die deel uitmaken van de Indische Rijsttafel, op basis van Rundvlees in een heerlijke saus van kokosmelk en sambal. Voor kids ook te vervangen door kipfiletblokjes en dan met minder sambal.

Ingrediënten:

1 kg. doorregen runderlappen. 8 sjalotten of 3 rode uien, 6 teentjes knoflook, 4 rode lomboks of 2 el. sambal oelek, 2 tl. djahé, 2 tl. laos. 1 tl koenjit, 1 serehstengel, 3 salamblaadjes, 6 kemirnoten, 1 liter dikke santen, 5 el. olie, 1/2 l. water, 1 tl. zout.

Bereiding:

Snijdt het rundvlees in blokjes van ca. 3 cm. Maal de kemirnoten

met de knoflooktenen fijn in het hakmolentje van de staafmixer, doe hier een klein drupje van het water bij en voeg de djahé, laos, koenjit en het zout toe. Maal

alles nog even door tot het goed gemengd is. Maal dan in een keukenmachine de sjalotten of uien fijn. Maak in een wok of braadpan de olie heet en fruit beide mengsel aan gedurende ca. 5 minuten (blijven omroeren).

Kneus de sereh en doe dit samen met de salamblaadjes bij het mengsel en laat nog 10 minuten zachtjes doorbakken. Voeg dan het rundvlees toe en roer op hoog vuur alles om totdat de stukjes vlees rondom bruin zijn. Doe de rest van het water erbij en meng alles goed door. Laat alles op heel laag vuur (evt. sudderplaatje) minstens een uur sudderen. Doe dan de kokosmelk erbij en roer goed door. Laat alles opnieuw een uur heel laag op het vuur staan. Roer af en toe goed door.

Gedicht

door: Mary-Jane Sahanaja

De auteur en dichteres Mary-Jane Sahanaja (1971) beschrijft in haar bundels **"Verlossing van de schaamte en de schuld"** en **"Mijn waarheid"** als jongste dochter van een KNIL-er, hoe haar vaders stille verdriet van invloed is geweest op haar leven. Ze kent een verleden van misbruik en mishandeling, waarover zij heel openhartig schrijft, zonder afbreuk te doen aan haar liefde voor haar ouders. Haar gedichtenbundels zijn te bestellen bij www.bol.com en www.freemusketeers.nl

Papa

Bundel: "Mijn waarheid", 2006

Het eerste wat mij opvalt
Is het mooie schelpenpad
Het kraakt onder het lopen
Dan de twee rijen jonge bomen
En het frisse groene gras
De wind fluistert mij kets toe
De boodschap waar ik op heb gewacht
Dit is precies de plek waarik aan heb gedacht

Jouw laatste rustplaats
Zo sereen
Ik voel je aanwezigheid
Als een warme deken om mij heen
Maar e bent niet alleen
Je wordt geholpen en gesteund
Door dierbaren jou zo bekend
Ik voel vreugde bij die gedachte
Maar toch mijn verdriet niet ontkend

Want verdriet voel ik
Nu jij niet meer hier op Aarde bent
Afscheid nemen is moeiliojk
Ook al weet ik dat je niet echt weg bent
Jouw ziel is onsterfelijk
Want dat ben jij werkelijk
Maar het voelt zo onwerkelijk
Omdat je niet meer sterfelijk bent

Ik hoor de wind ruisen en de zon breekt stralend door
Een rilling over mijn rug en het is alsof ik je stem hoor
Ik weet dat deze plek er altijd zal zijn
Waar ik naar toe kan gaan om te rouwen
En mijn gedachten aan toe kan vertrouwen
Die gedachte is erg fijn
Afscheid nemen is moeilijk
Maar toch doe ik het
Papa rust zacht
Ik weet...dat je altijd bij me zal zijn

CREAPRO
VERTALINGEN
■
Den Haag

Vertalingen van en naar alle talen en de moedertaal
Speciaal: technisch, medisch, juridisch en commercieel
Snelheid en kwaliteit tegen een redelijke prijs

SINDS 1989 HET VERTAALBUREAU
DAT U ZORGEN UIT HANDEN NEEMT

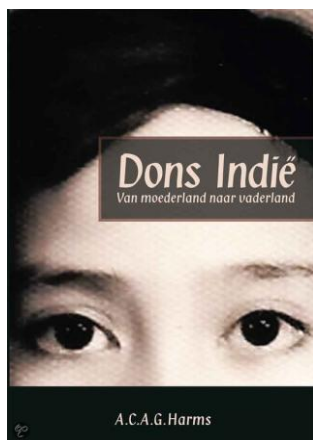
Galileïstraat 18 - 2561 TE Den Haag - tel: 070-362 05 89 - fax: 070-362 56 64
@: creapro@worldonline.nl W: www.creapro.myplaces.nl

DAT IS ANDERE TAAL...!

(advertentie)

Boekbespreking, e-Books, CD & DVD, Presentatie & Signeren

Dons Indië - A.C.A.G. Harms.
Dit boek vertelt het levensverhaal van de inmiddels overleden mijnheer Harms in het voormalige Nederlands-Indië van voor de Japanse bezetting, tijdens de bezetting en de periode erna tot

het jaar 1965 in het Huidige Indonesië. Onderstaand fragment speelt als de auteur met zijn reisgenoten is verdwaald in een klein bootje op de Javazee, waar ze eindelijk door de Nederlandse mijnenvoer de Soebang worden gered. "Inderdaad had niemand nog de kracht om de geweren in hun handen te nemen. Of ze tot schieten in staat waren, viel toch al te betwijfelen. Nu waren ze een gemakkelijke prooi. Plotseling klonk echter een blijde kreet van

de uitkijk: 'Jongens, we zijn gered! Ik zie de driekleur op het achterschip'. Deze woorden drongen, ofschoon heel langzaam, wel tot hen door. De redding was nabij" *Adviesprijs: € 29,90*

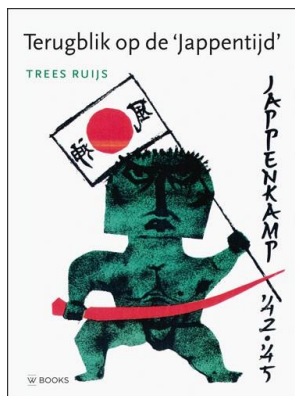
Gedeeld verleden - Stichting Herdenking 15 augustus 1945, Jubileumboek. "Mijn vader sprak niet. Dat wil zeggen, hij kon wel spreken, maar deed het niet... bijna niet" (Reggie Baay). Op 15 augustus is het 70 jaar geleden dat er een einde kwam aan de Tweede Wereldoorlog in Zuidoost

Azië. Het is dan tevens 35 jaar geleden dat de Stichting Herdenking 15 augustus 1945 werd opgericht. In de loop der jaren zijn er tijdens de herdenkingen bij het Indisch Monument in Den Haag door bekende mensen ontroerende

voordrachten gehouden gedichten voorgedragen en ook liederen gezongen. Deze spreken nog altijd tot de verbeelding en mogen niet verloren gaan. Daarom dit mooie Jubileumboek, waarin middels een ruime selectie van voordrachten een overzicht geeft van de herdenkingen van de afgelopen jaren. Aangezien het boek pas in september 2015 uitkomt, kan ook de voordracht van dit 70^e herdenkingsjaar opgenomen worden. Via de website van de uitgever kunt u nu al op het boek INTEKENEN. www.lmpublishers.nl zodat u verzekerd bent van een exemplaar. Tot 15 augustus geldt een tekenprijs van € 19,50. Na 15 augustus wordt de verkoopprijs: € 24,50. Alle prijzen zijn excl. € 5,00 portokosten.

Terugblik op de 'Jappentijd' - Trees Ruijs. Begin jaren tachtig heeft kunstenares Trees Ruijs haar herinneringen aan de Japanse bezetting van Nederlands-Indië verbeeld in een serie schilderijen die zij de terugblik op de Jappentijd noemde. Trees Ruijs groeide op in Nederlands-Indië. Door de Japanse bezetting kwam in 1942 een grimmig einde aan haar jeugd. Met haar moeder, broers en zussen werd ze geïnterneerd.

Eerst in een woonwijk in Malang, later in de kampen Karang Panas en Lampersari in Semarang. Haar vader werd tewerk gesteld aan de Birma-Siam Spoorweg. Zie verder de aankondiging van de tentoonstelling in de rubriek "Indische Agenda". Adviesprijs: € 19,95.

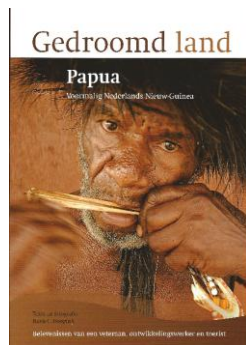
Reisverslag – Jacobus Antoni Meessen. Reis naar Nederlands-Indië, 1858 – 1862. Tussen 1958 en 1862 maakte de betovergrootvader van Job Bouman-Metz een reis naar Nederlands-Indië. Hij heeft daar voor waterstaat gewerkt en heeft alles

goed geobserveerd en zijn bevindingen heel duidelijk weergegeven. Het is een facsimile-uitgave, maar omdat het originele manuscript meer dan 150 jaar oud is, was er wel het nodige verbleekt. Er is evenwel het nodige gedaan om de leesbaarheid te bevorderen. Adviesprijs: € 22,50.

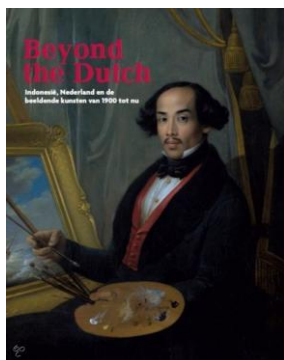
Gedroomd Land – Henk C. Hoogink. De auteur van dit boek is o.a. oprichter van de Stichting Nieuw-Guinea Veteraan. Het boek beschrijft zijn diensttijd in Nieuw-

Guinea als dienstplichtig militair en zijn terugkeer in 1996 en wat dat heeft veroorzaakt. Het boek beschrijft anekdotes, verhalen, en historische feiten. Deze zijn opgetekend tijdens de dertien reizen die Hoogink naar Papua maakte. Meer dan 600 foto's illustreren de tekst. Verhalen over

hitte, spanning, angst en afzien in de ondoordringbare jungle, diep verlangen naar een geliefde, de kwetsbare natuurlijke rijkdom van het gebied, schoon water, spelen hierbij een grote rol. De opbrengst van het boek gaat naar een humanitair project op Nieuw-Guinea. Het boek is in eigen beheer uitgegeven en te bestellen bij: www.gedroomdland.nl en www.stichtingmanusiapapua.nl Prijs: € 19,50 plus € 5,50 porto.

Beyond the Dutch – Indonesië, Nederland en de beeldende kunst van 1900 tot nu. "We are beyond the Dutch – wij zijn de Nederlanders ontgroeid – is een recente uitspraak van een Indonesische kunstenaar. De moderne Indonesische schilderkunst die in de koloniale tijd is ontstaan, heeft zich van de Nederlandse invloed onttorsteld.

Vooraanstaande kunstenaars, curatoren en kunst-historici uit Nederland en Indonesië buigen zich geleidelijk over een reeks vragen die de schilderkunst in Indonesië en Nederland oproept. Het toont de schilderkunst in Indië/Indonesië aan de hand van drie dwarsdoorsneden: de koloniale tijd rond 1900, de tijd van dekolonisatie en onafhankelijkheid rond 1950 en tenslotte de huidige postkoloniale periode van rond het jaar 2000. Door nu deze drie "scharniermomenten" uit te vergroten, wordt goed duidelijk hoe stormachtig de schilderkunst in Indonesië zich heeft ontwikkeld. Adviesprijs: € 24,50.

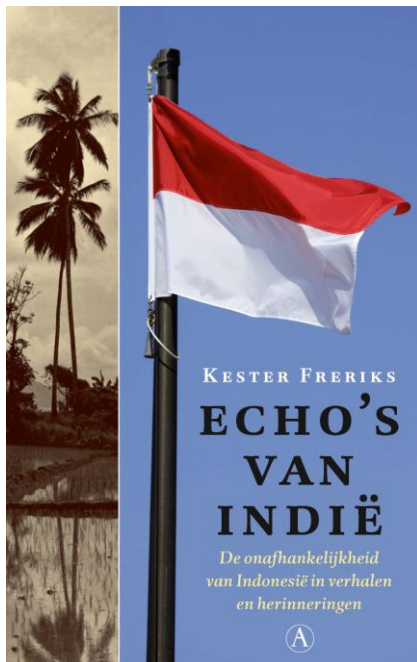
De Indië-weigeraars – Antoine Weijzen. Een pijnlijke bladzijde uit de Nederlandse geschiedenis. Twee dagen na de Japanse capitulatie riep Soekarno op 17 augustus de onafhankelijkheid in Indonesië uit. Als reactie daarop stuurde de Nederlandse regering jonge dienstplichtige militairen. De meesten gingen zonder veel problemen, maar een kleine groep

weigerde en werd daarvoor zeer zwaar gestraft. Antoine Weijzen brengt dit onderwerp uit de Nederlandse geschiedenis in beeld, maar met respect voor de context van de tijdsgeest. De Indië-weigeraars is het eerste deel in de serie "De zwarte bladzijden uit de vaderlandse geschiedenis". De auteur is verder bekend om zijn boek: "De gewone man als oorlogsmisdadiger". Dit boek verschijnt binnenkort. Adviesprijs: € 19,50

Presentatie & Signeren

Echo's van Indië – Kester Freriks. Op 18 augustus 2015 wordt het eerste exemplaar van Kester Freriks' "Echo's van Indië" gepresenteerd bij Boekhandel Van Stockum in Den Haag. In zijn boek schrijft de auteur over de onafhankelijkheid van Indonesië in verhalen en herinneringen. De stem van President Soekarno die op 17 augustus 1945 de Onafhankelijkheidsverklaring (De 'Proklamasi') voorlas, zal ter gelegenheid van deze presentatie opnieuw klinken. Daarna vertelt Freriks over zijn inspiratiebronnen en de totstandkoming van zijn boek. De bekende cabaretier en

musicus Diederik van Vleuten zal het eerste exemplaar van "Echo's van Indië" in ontvangst nemen. Het boek zal daarna direct te koop zijn. De locatie is: **Boekhandel Van Stockum**, Spui 40, 2311 CL Den Haag. Tijd: 16.30 tot 18.30 uur; inloop vanaf 16.00 uur. De toegang is gratis.

De in deze rubriek besproken boeken, CD's en DVD's zijn verkrijgbaar bij de Internet Boekhandel Van Stockum in Den Haag of bij de erkende boekwinkel, tenzij anders vermeld

 VAN STOCKUM
INTERNET BOEKHANDEL
www.vanstockum.nl

Just4Kids...

voor iedereen van 4 tot 16 jaar

Herdenken is erg belangrijk Door: Chinook de Deugd

Ter gelegenheid van de Indië-herdenking van 15 augustus hier een stukje over de emotionele waarde van het herdenken van gebeurtenissen, mensen en dieren.

Iedereen heeft zijn eigen manier en reden om te herdenken en herdacht te worden. Ikzelf heb bijvoorbeeld iets persoonlijks van degene die mij heel erg dierbaar was en dat ligt op een plek waar ik vaak langskom, zodat ik altijd aan die persoon kan terugdenken. Dat voorwerp maakt deel uit van zijn herkenbaarheid en zorgt dat ik hem nooit vergeet. Ook bij dieren gaat dit zo. Van een overleden hond heb ik bijvoorbeeld zijn halsband of voerbak bewaard en in het zicht neergezet. Vaak heb ik ook dingen gedaan in de hoop dat

diegene mij misschien zou kunnen zien en daar hopelijk trots op was.

Als ik aan een hardloopwedstrijd meedoe, denk ik aan een oom, die aan het einde van zijn leven nog heeft hardgelopen tot het moment dat hij aan kanker stierf. Zo denk ik aan hem en als hij mij ziet, weet hij dat ook.

***Je sterft twee keer;
de eerste keer als je
je laatste adem uitblaast
en de tweede keer als
je naam niet meer wordt
genoemd***

Ik vind het zelf heel belangrijk om alles te blijven herdenken, ook al weten we niet hoe men zich in die

tijd en situatie heeft gevoeld, gedragen, gewonnen of verloren.

Ik denk altijd aan een gezegde: Je sterft twee keer; de eerste keer als je je laatste adem uitblaast en de tweede keer als je naam niet meer wordt genoemd. Dus zolang we blijven herdenken, zijn degenen die we herdenken bij ons.

Er is nog een ander gezegde dat ik toepasselijk vind. "Niet huilen over het verleden, maar leef in het heden". Het verleden moet herdacht worden, maar mag geen hindernis zijn voor je leven nu en in de toekomst.

Unicef Talent Battle

Unicef, het Kinderfonds van de Verenigde Naties, wil dat elk kind dezelfde kansen krijg. Elk kind moet gezond kunnen opgroeien en zich kunnen ontwikkelen. Voor veel van jouw leeftijdsgenoten gaat dit niet op, terwijl echt elk kindrecht heeft op een goede start in het leven. En jij kunt daarbij helpen.

Doe je mee?

Laat zien dat je Unicef steunt, door mee te doen aan de **Unicef Talent Battle**. Haal je met je act de finale? Ook dan help je mee, want de opbrengst van de kaartverkoop voor het publiek gaat in z'n geheel naar Unicef. Bovendien maak je kans op hele mooie prijzen. Door mee te doen maak je kans op exclusieve podiumtijd, feedback van een vakjury, mooie muziekprijzen, opnamen in een professionele muziekstudio en natuurlijk de Unicef Talent Battle Award.

Hoe werkt het?

Schrijf je in.

De band of act moet bestaan uit tenminste twee en ten hoogste acht leden. Elke deel-nemer moet tussen de **dertien en achttien jaar oud** zijn.

Schrijf samen een nummer (bijvoorbeeld over Unicef of de kinderrechten) of kies een cover en oefen er lekker op los.

Maak een filmpje van jullie act of muziekperformance met je mobiel of een camera.

Zet je filmpje op YouTube, ga naar de inschrijfpagina en stuur je filmpje in. Geef bij je inschrijving ook aan waarom jij je wilt inzetten voor Unicef en in welke regio je wilt deelnemen.

De inschrijving **sluit 5 oktober 2015**.

Verzamel stemmen

Schakel je burens, vrienden, klasgenoten en familie in en zorg dat ze op je stemmen tussen 12 en 26 oktober. Zit je bij de beste acht acts met de meeste stemmen in jouw regio? Dan ben je door naar de live voorronde.

Voorrondes

Tijdens de voorrondes treedt je op op een bekend popodium in Jouw regio. De voorrondes zijn van 9 t/m 12 november 2015. Een vakjury beoordeelt jouw optreden. Die jury bestaat uit een aantal bekende Nederlanders. De band met de meeste stemmen in de online voorronde ontvangt

automatisch de "wildcard" voor de finale. Voor elke regio is er één wildcard beschikbaar. Vanuit de voorrondes gaat één band (plus één wildcard) per regio door naar de finale.

Extra Wildcard

Vanaf het begin van je inschrijving kan je met je act of performance een actiepagina aanmaken. Hiermee kun je een extra wildcard verdienen. Dus mocht je niet door zijn met de (online) voorrondes, dan heb je nog een extra kans. De band die het meeste geld heeft opgehaald voor Unicef wint de laatste wildcard voor de finale en hoort dit op 18 november.

Finale

Na de voorrondes volgt de finale op 28 november 2015. Hoor jij bij de laatste 9 finalisten (4 keuzes van de vakjury, 4 wildcards plus één extra wildcard), dan sta je definitief op het grote podium van Unicef Talent Battle benefietfinale. Zoals gezegd, gaat de opbrengst van de kaartverkoop naar Unicef.

Dus schrijf je direct in. Je kunt vanaf dit moment tot en met 5 oktober de video van je act of performance insturen. **Website:** <http://www.talentbattle.unicef.nl>
e-mail: Talentbattle@unicef.nl

Korte berichten

Gezocht: Jong talent

In de rubriek "**Just4Kids**" hebben we eerder al aandacht besteed aan jong talent. Zo plaatsten we een artikeltje over twee meisjes die Indonesische dansen leerden en hierboven een stukje over een drumtalentje. Heb jij nou ook zo'n talent? Kan je goed gitaarspelen en treed je ook op? Of ben je een tenniskampioen in de dop, een goed biljarter of kan je heel goed

**You've got talent?
tell us about it**

dansen of zingen? Misschien ben je wel een hele goeie chef-kok, of ben je een kunstschilder of een fotograaf in de dop. Misschien ook wel een..... Kortom, alle jonge supertalenten van ca. 6 tot ca. 16 jaar oud willen we voor het voetlicht zetten. En wij willen dat aan iedereen vertellen. Als je zelf niet zo heel goed kan schrijven, vraag dan of jouw ouders een stukje willen insturen met een fotootje erbij. Of je stuurt jouw verhaal gewoon naar de redactie, dan maken wij er samen met jou een echt leuk artikel van.

Stuur je reacties dan naar:
info@indisch-centrum-den Haag.nl **DOEN HOOR....!!!**

Boeken, e-books / cd-dvd

Dromen van vrijheid – Truus Huizenga en Lieke van Duin. Dit boek is gebaseerd op het waargebeurde verhaal van Truus Huizenga. Horen, zien en zwijgen: daar was ik altijd goed in. Maar nu

voel ik dat ik mijn verhaal toch moet vertellen, voordat het voorgoed onverteld blijft. Het speelt op West-Java in 1942. Als Marja wakker wordt, weet ze meteen dat er iets mis is. Samen

met haar oudere broer Peter sluipt ze naar de woonkamer. Door de vitrages ziet ze Japanse soldaten met een zwaar kanon door hun straat lopen. De Japanners nemen hun huis in beslag en eten hun voedselvoorraden op. Marja's vader wordt krijgsgevangen gemaakt en de rest van het gezin moet naar een interneringskamp. Honger, dorst en ziektes eisen hun tol. Als Peter naar een jongenskamp moet, wordt Marja opeens de oudste. Kan ze dat wel? Met veel fantasie en vindingrijkheid probeert ze de moed erin te houden. Jeugdherinneringen van Truus, die van haar negende tot haar twaalfde in drie Japankampen leefde. *Geschied voor kids van ca. 9 tot ca. 14 jaar. Prijs: € 14,99.*

Recept

Oseh-Oseh

Ook voor de kids dit keer een lekker recept van rundvlees (in dit geval gehakt) met kokossaus.

Ingrediënten:

500 gr. rundergehakt, 4 sjalotten, 3 laurierblaadjes, 1 serehstengel, 1 el. asem (tamarinde), 4 flinke el. water, 200 ml. dikke

kokosmelk (santen asli), 1 ei, 2 el. paneermeel, 4 el. olie om in te bakken.

Voor de boembloe: 4 teentjes knoflook, 1 tl. trassi, 1 tl. laos, 2 tl. ketoembar, 1 tl. djinten, 5 kemirintoten.

Bereiding:

Wrijf de ingrediënten voor de boembloe fijn in een vijzel of in de hakmolen van de staafmixer tot een gladde massa. Snijd de sjalotten heel fijn en meng dit samen met de boembloe en het ei door het rundergehakt. Snufje zout mag. Vorm van het mengsel kleine balletjes. Meng de tamarinde door het water. Verhit de olie in een wok of braadpan en

bak de balletjes rondom mooi bruin (niet teveel tegelijk in de pan doen, dan gaan ze koken in plaats van bakken). Doe daarna alle balletjes in de pan en voeg de gekneusde sereh, laurierblaadjes, asemwater en kokosmelk toe en laat de balletjes dan langzaam gaar sudderen. Als de saus teveel indikt, dan iets water bijvoegen.

Selamat makan.

DJ GUIDE PARTY AGENDA

dance events, party agenda,
vrijwel alle DJ's
en nog veel meer
overzichtelijk gerangschikt op datum en
op locatie in heel Nederland

www.djguide.nl

de dance & party
informatiesite voor jongeren

Links4Kids

Heel veel leuke **LINKS** voor kinderen, maar niet alleen voor kinderen:

Doorlinkwebsite naar tal van Indische en Indisch gerelateerde websites, blogs, personen en onderwerpen.
<https://linkenindisch4ever.wordpress.com/>

Website over online **geschiedenis** van, voor en met Indische Nederlanders.
<http://www.indischhistorisch.nl>

Informatie over **schoollespakketten** over het voormalige Nederlands-Indië.
www.gastdocenten.com

Indisch Herinneringscentrum Bronbeek
www.indischherinneringscentrum.nl

Informatie over de **Nationale Indië-Herdenking** op 15 augustus. www.indieherdenking.nl

Een **Indische jeugd startpagina**: <http://suara-baru-kecil.jouwpagina.nl>

De **Jeugdwebsite** van de Nederlandse Oorlogsgravenstichting (Ned.-Indië).
<http://www.eenlevenverloren.nl/in dex.php?go=home.personen@pag enr=1>

Taman Indonesia, Het leukste kleine Indonesische dierenpark in Nederland. <http://www.taman-indonesia.nl>

Villa Zebra, landelijke jeugdorganisatie
<http://www.villazebra.nl>

Een informatieve website met heel veel **Theatervoorstellingen**, overal in Nederland en voor iedere leeftijd.
<http://www.kindertheater.nl/>

Kunstbende, Een landelijke organisatie met afdelingen in alle provincies voor iedereen van 13 tot en met 18 jaar.
<http://www.kunstbende.nl>

Jeugd Startpagina "Open Start" <http://jeugd.openstart.nl>

Koorenhuis - Den Haag, cursussen en workshops voor muziek, dans, kunst en theater.
<http://www.koorenhuis.nl>

Weblog "Indische Jeugdletteren" Blog van Marjorie van Putten:
<http://indischejeugdletteren.wordpress.com/over-mij/>

Young Adult Books, website met boekrecensies en webshop over boeken voor middelbare scholieren.
<http://www.youngadultbooks.nl/>

Jeugdbieb, leuke en informatieve website. <http://www.jeugdbieb.nl>

Cultuur, Jeugd, Sport en Media in Vlaanderen, website met van alles.
<http://www.cjism.vlaanderen.be>

Kinderboekenpraatjes. Veel boeken uitzoeken voor elke leeftijdsgroep.
<http://www.kinderboekenpraatjes.nl>

Website **Indische Jeugdboeken**, compleet met een bestellink.
<http://www.antiquariaat-anna.nl/boek/kameleonboeken>

Uitgaan met de kids
www.uitmetdekinderen.nl,
www.dagjeweg.nl,
www.out2fun.nl

Deze websites zijn kidsproof!

Causaliteit osteoporose en 2^e Wereldoorlog

Het is algemeen bekend dat botten langzamerhand hun stevigheid verliezen bij het ouder worden. Die stevigheid wordt opgebouwd als kind en tiener en langzaam afgebroken als iemand volwassen is. Bij sommige mensen worden de botten echter heel erg broos. Dan is er sprake van osteoporose, ook wel botontkalking genoemd.

Naar aanleiding van een Israëliisch onderzoek en op grond van een rapport van een door de PUR ingestelde commissie van Nederlandse medische experts op het gebied van botontkalking heeft de PUR in de vergadering van 11 maart 2015 besloten om het beleid voor osteoporose aan te passen.

Als iemand voor zijn 21^e levensjaar minimaal zes maanden in een kamp was geïnterneerd kan een causaal verband worden aangenomen tussen osteoporose en dit kampverblijf. Ook als iemand minimaal zes maanden in onderduik was met slechte voeding (in vergelijking met de situatie ter plaatse) in combinatie

met een gebrek aan beweging en zonlicht, dan kan een causaal verband tussen osteoporose en de onderduik worden aanvaard.

Heeft u voor uw 21^e jaar minimaal zes maanden in een kamp of in onderduik onder slechte omstandigheden verbleven en maakt u kosten die in verband staan met osteoporose (medische behandelingen of medicijnen of kosten door een botbreuk) die niet door een ziektekostenverzekering of door een andere instantie worden vergoed, dan kunt u overwegen hiervoor een aanvraag in te dienen bij de SVB.

Als u het voor 1 oktober a.s. aanvraagt, wordt - bij positieve

beslissing – als ingangsdatum de datum van de beleidswijziging aangehouden (1 maart 2015). Heeft u de kosten van medisch noodzakelijke medicijnen en behandelingen in verband met osteoporose voor 1 maart 2015 gemaakt, dan kunnen deze kosten in het kader van de WUV en de WUBO worden vergoed tot maximaal het jaar voorafgaand aan de aanvraag. Met andere woorden: als u in 2015 aanvraagt, dan kunnen kosten vanaf 1 januari 2014 nog voor vergoeding in aanmerking komen.

Bij iedere aanvraag zal er aan de bovengenoemde criteria worden getoetst en zal moeten worden vastgesteld of er sprake is van

osteoporose. In geval van een botbreuk zal moeten worden vastgesteld dat de breuk een gevolg is geweest van osteoporose en bijvoorbeeld niet is gekomen door een verkeersongeluk.

Als de causaliteit van osteoporose bij u eerder is afgewezen en u daar thans medische kosten voor maakt die niet worden vergoed, dan kunt u om een herziening van dit besluit verzoeken. Bij aanvragen en bezwaarschriften die op 11 maart 2015 nog in behandeling waren is al rekening gehouden met het nieuwe beleid.

Nico Wijnveld, 25-7-2015.

De Indische Agenda

LET OP! Sluitingsdatum kopij op 4 augustus 2015

T/m december 2015: Expositie Wayang Revolusi, Kunst in dienst van de vrijheid. Deze expositie laat zien hoe de in hun strijd tegen Nederland het Wayang Kulit spel door de Indonesische nationalisten gebruikt werd als propagandamiddel. De hoofdrolspelers hierin zijn de politici en de militairen in die tijd. Veelvuldig komen dan ook de Nederlandse Generaals Spoor en Van Mook en de latere president van Indonesië Soekarno en diens rechterhand Mohammed Hatta. Naast de zg. Wayang revolusi figuren zijn ook andere wayangvormen te zien, zoals Golek, Klitik en Topeng. Ook worden animatiefilms getoond evenals voorwerpen, attributen, gamelaninstrumenten, postzegels, foto's, prenten, batiks, enz. uit de collectie aan het Poppenspe(e)l-museum. Voor de jeugd is er een

aantal speelobjecten aanwezig, een lesbrief en een speur- en doospel beschikbaar. De locatie is: **Poppenspe(e)l Museum**, Kerkweg 38, 8193 KL Vorchten (Gem. Heerde, Gelderland). Openings-tijden: woensdag, zaterdag en zondag 12.00 tot 17.00 uur. Toegang: Volw. € 5,50; 3-12 jr. €4,50. Voor groepen (minimaal 10 pers.) kan van de openingstijden worden afgeweken. Reserveren altijd gewenst. Meer inlichtingen: <http://www.poppenspelmuseummbibliotheek.nl/pdf/Pamflet143e.pdf> en <http://www.poppenspelmuseummbibliotheek.nl/pdf/WayangrevolusipectberichtII.pdf>. Algemene info via: www.poppenspelmuseum.nl.

T/m 3 januari 2016: Expositie "Oorlog". 70 jaar na dato beeldt de tentoon-stelling "Oorlog" de dekolonisatie periode vanaf 1945 in een historisch en internationaal perspectief en wil het complexe verhaal en de positie van het KNIL daarin verduidelijken. De expositie is samengesteld uit objecten uit de collectie van Museum Bronbeek en bruiklenen uit het Rijksmuseum

en uit Indonesische collecties. Daarbij geeft een chronologische weergave van feiten de bezoeker een overzicht, waarmee de persoonlijke verhalen dichterbij gebracht worden. De periode 1945-1950 was er een van aanhoudend geweld tussen partijen die intern verdeeld waren

en met de internationale opinie te maken kregen. De expositie vertelt wie er aan de touwtjes trokken. Tevens hoe een generatie Nederlandse oorlogsvrijwilligers en dienstplichtige militairen, die meenden de rust en orde in Nederlands-Indië te gaan herstellen en bedreigde burgers te beschermen, in werkelijkheid in een vechtmiszie terecht kwamen om politieke en bestuurlijke

verhoudingen van voor de Tweede Wereldoorlog te herstellen. De locatie is: **Museum Bronbeek**,

Medicijnkist zoals gebruikt door Lt. Spier, commandant Speciale troepen

Velperweg 147, 6824 MB Arnhem. De openingstijden zijn: di. t/m zo. 10.00 – 17.00 uur. Toegang: t/m 5 jr. gratis; t/m 18 jr., CJP en 65+ € 3,00; volw. € 6,00; groepen v.a. 15 pers. € 3,00 pp.; rondleiding door gids mogelijk; tarieven, zie verder de website. nb.ravensbergen@mindef.nl, Tel: 026-4422363. www.bronbeek.nl

T/m 17 januari 2016: Chinese Indonesiërs in Nederland. Al eeuwen geleden emigreerden Chinezen (veelal handelaren uit de provincies Fuijan en Guangdong naar de Indonesische Archipel. Ze huwden met Indonesische vrouwen en hun nakomelingen werden vaak Peranakan Chinezen genoemd. Nog niet eerder is het culturele erfgoed van de Chinezen in Indonesië onderwerp geweest van een tentoonstelling in Nederland. Dankzij een grote schenking van Sioe Yao Kan is dit nu mogelijk. Hij schonk het Volkenkundig Museum een collectie voorwerpen, afkomstig uit zijn eigen familie. Topstuk van

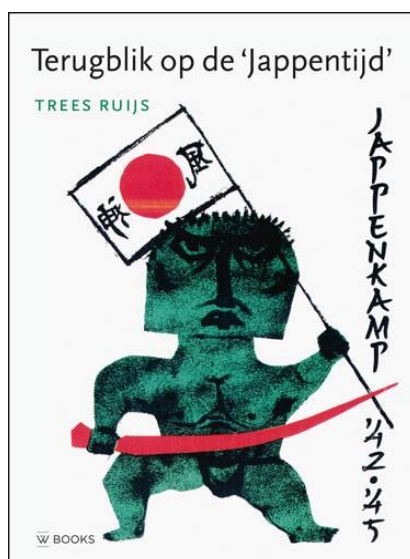

de tentoonstelling is een authentiek bruidskostuum. Deze unieke tentoonstelling is te zien op de locatie: **Museum Volkenkunde**, Steenstraat 1, 2312 BS Leiden.

Opening dinsdag t/m zondag en feestdagen 10.00 tot 17.00 uur (1^e Kerstdag en Nieuwjaarsdag is het gesloten). Toegang: volw.: € 12,00; 4 t/m 18 jr. € 6,00. Info: <http://volkenkunde.nl/nl/tentoonstellingen>.

13 augustus t/m 31 december 2015: Oorlog in Beeld. Foto tentoonstelling met een overzicht van foto's van de conflictsituatie in de periode 1945-1950 in Nederlands-Indië/Indonesië. De tentoonstelling heeft als thema's: strijd, verlies, hoop, bescherming en dagelijks leven. Foto's van onder andere IPPHOS (Indonesian Press Photo Service) en de Nederlandse fotograaf Charles Ernest van der Heyden. Locatie: **Museum Bronbeek**, Velperweg 147, 6824 MB Arnhem, Tijden: 10.00 tot 17.00 uur, maandags gesloten. Nadere inlichtingen: www.bronbeek.nl

15 augustus t/m december 2015: Terugblik op de Jappentijd. Begin jaren tachtig heeft kunstenaar Trees Ruijs haar herinneringen aan de Japanse bezetting van Indië verbeeld in een serie schilderijen. De expositie en het daarbij verschijnen van het boek (zie Boekbespreking) vindt plaats in het kader van 70 jaar

Herdenking van het einde van de oorlog in Zuid-oost Azië. Nadere informatie, zie eerder genoemde

rubriek. Locatie: **NIOD**, Herengracht 380, 1016 CJ Amsterdam. Openingstijden: ma. 13.00 tot 17.30 uur, di. t/m vr. 9.00 tot 17.30 uur. Meer inlichtingen via: www.niod.nl, info@niod-knaw.nl

29 augustus 2015: Jakarta Party. Er is weer een Jakarta Party in aantocht (voorheen de Jakarta-Batavia Reünie). Een gezellig samenzijn en dansen en eten. De muziek wordt verzorgd door de band Relight, de Ramona Band met Esther Latama en Yanthi Lesmono. Natuurlijk is er ook een Indische catering en uw gastvrouw en -heer zijn Sonja en Rubens Agaatsz. Locatie: **H.F. Witte Centrum**, Henri Dunantplein 4, 3731 CL De Bilt. Tijden: 19.00 tot 01.00 uur (zaal open 17.30 uur).

De toegang is € 12,50 pp. De presentatie is in handen van Melissa Trouerbach. Reserveren kaarten bij: o.a. Trees Arnold-Westerkamp 070-3200737, Vera en Richard Claasse 033-2860225, Eveline en Armand Filon 035-7727712, of via e-mailadres: agaat99@planet.nl

29 augustus 2015: Indische Feestavond. Eveneens op 29 augustus is er weer een traditionele Indische Feestavond. Muziekgenres: soul, Lagu Lagu, Rocj & Roll, Evergreens, enz. dus volop gelegenheid om op de dansvloer weer eens lekker uit uw dak te gaan. De muziek wordt verzorgd door allround band The Sky Devils en Dewi Mass. Uw gastvrouw is zoals altijd Coby de Boer, dus gezelligheid verzekerd. Ciska zorgt weer voor de Indische hapjes en maaltijden. Locatie: **Partycentrum The Lake**, Willem

Dreesweg 10, 1314 VB Almere. Tijden: 20.00 tot 01.00 uur (zaal open om 19.30 uur). Toegang is € 12,50 pp. Reserveren: Osco Productions, Coby de Boer, 036-5244573, 06-46415767 of mail: info@indischefeestavond.nl

29 en 30 augustus 2015: Suriname Festival. In het bekende Haagse sportcentrum De Uithof zal het dit weekend weer bol staan van de gezelligheid en lekker eten in Surinaamse sferen.

In twee grote zalen kunt u genieten van live acts, werken DJ's zich een slag in de rionde enkunt u in de Lounge volop genieten van de aanlokkelijk uitzierende Surinaamse lekkernijen. Locatie: **Sportcentrum De Uithof**, Jaap Edenweg 10, Den Haag. Tijden en toegangsprijzen niet bekend en ook op de website staan ze nog niet vermeld. Nadere info: Tel: 06-34504715 of www.surinaamefestival.com

5 september 2015: Saté Lontong Golf Toernooi. Voor de vierde keer hety Saté Lontong Golf Toernooi is een evenement dat is uitgegroeid tot het Haagse Indo Golf Toernooi. Met deelnemers uit

alle delen van Nederland en verder de USA, Engeland, Duitsland, kan terecht gesproken worden over een internationaal Golf evenement. Het wordt georganiseerd op initiatief van twee bekende Haagse Indo's: Kees van Hartrop en Eugene Brehen. Na afloop is er een gezellige afterparty en er is een

Indische catering van Toko Banka aanwezig. De locatie is: **Golfbaan Ockenburgh** Wijndaelerweg 125, 2554 CA Den Haag. Tijden: Melden aan de wedstrijdtafel bij het clubhuis uiterlijk 12.00 uur. Start toernooi om 13.00 uur Max aantal deelnemers: 44. Kosten deelnemers golfers: € 62,50, incl. catering. Kosten non-golfers catering: € 17,50 en kids tot 12 jr. € 7,50. **Inschrijving toernooi is inmiddels gesloten.** Publiek is echter van harte welkom. Meer informatie www.satelontonggolf.nl of Tel: 06-50238088 (Eugene Brehen) en 06-41933137 (Kees van Hartrop), of via e-mail: satelontongboys@gmail.com

13 september 2015: Oorlog in Beeld Symposium. Symposium naar aanleiding van de eerder in deze rubriek genoemde tentoonstelling "Oorlog in Beeld" met als sprekers: Dr. Remco Raben (bijzonder hoogleraar Koloniale en Postkoloniale Cultuurgeschiedenis en Letterkunde UvA), Vilan van de Loo (schrijfster, spreekster en ghostwriter) en Mireille Uiter (fotograaf in conflictgebieden). De presentatie is in handen van Hans van den Akker (conservator van Museum Bronbeek). Locatie: **Museum Bronbeek**, Velperweg 147, 6824 MB Arnhem. Tijden: 13.30 tot 19.30 uur. Tiegang: € 10,00. Reserveren noodzakelijk

t/m 9 september 2015 via: loket.KTOMM.Bronbeek@mindef.nl Nadere informatie: 026-3763555, mail: nb.ravensbergen@mindef.nl

13 september 2015: Bij Eugenie in de Salon. Start van het nieuwe theaterseizoen van Yvonne Groeneveld (Tante Eus), die haar warabnda heeft ingeruild voor de salon. Deze middag zal zij royaal aandacht besteden aan de zanger/songwriter Wouter Muller.

Daarnaast zijn ook Eduard Sebastiaan (muzikant/componist en eigenaar van educatief centrum Sebastiaan Muziekonderricht) en Noortje Huiskens (dwarsfluit) die samen liedjes en gedichten ten gehore brengen uit hun nieuwste project "Engelen". En zoals altijd valt er veel te snoepen aan tal van Indische hapjes en lekkernijen. Locatie **Werftheater**, Oudegracht 60 aan de Werf, 3511 AS Utrecht. Tijd: 14,30 uur (zaal open 14.00 uur). Tioegang: € 13,00 (65+ en CJP € 11,00). Voor reserveringen: reserveren@werftheater.nl of Tel. 030-2315440. Zie de advertentie op pagina 25.

19 september 2015: Pelita Netwerkdag Informele Zorg. De hervormingen in de zorgsector betekenen ook voor de Indische en Molukse ouderen dat ze zo lang mogelijk thuis moeten blijven. Met de netwerkdag neemt Stichting Pelita het initiatief om op termijn een landelijk vangnet te helpen organiseren. Daarvoor is het nodig om het draagvlak te verstevigen en ideeën te verzamelen voor het opzetten en verbinden van tal van netwerken. Daardoor wordt het tevens mogelijk omde vraag naar enaanbod van informele zorg door mantelzorgers en vrijwilligers aan

elkaar te koppelen. Indische en Molukse organisaties zijn hierbij uitgenodigd om bij deze Pelita Netwerkdag acte de presence te geven om geïnformeerd te worden over het beleid in de ouderenzorg, kennis te maken met bestaande initiatieven en nieuwe ideeën te inventariseren. De locatie is: **De Vergulden Eenhoorn**, Ringdijk 58, 1097 AH Amsterdam. Tijden: 10.00 tot 16.00 uur. Aanmelden tot uiterlijk 21 augustus 2015 via e-mail: info@pelita.nl o.v.v. *Netwerkdag 19 sept. 2015.*

27 september 2015: AS met een Indisch Verleden. Een theatervoorstelling van Yvonne Groeneveld met een lach en een traan. De vorige theatercyclus onder deze titel bleek zo succesvol

dat deze nu wordt geprolongeed. In deze theatervoorstelling neemt Yvonne u mee in een zoektocht naar haar eigen leven. De herinnering aan haar moeder roept beelden op uit het verleden,

waar zij zelf voor een deel getuige van is geweest. Maar wat heeft zij

zelf meegemaakt en wat heeft zij zich uit de verhalen van haar moeder eigen gemaakt? Way maakt het haar tot wie zij nu is. Wat betekent de vermenging van twee culturen en hoe kan je definitief afscheid nemen en tegelijk accepteren dat je nooit los van de ander zult kunnen zijn. Een theatershow waarin Yvonne vertelt en de beelden voor zichzelf spreken. Indische hapjes zijn natuurlijk aanwezig. Locatie: **Werftheater**, Oudegracht 60 aan de Werf, 3511 AS Utrecht. Tijd: 14,30 uur (zaal open 14.00 uur). Tioegang: € 13,00 (65+ en CJP € 11,00). Voor reserveringen: reserveren@werftheater.nl of Tel. 030-2315440.

Column

Wat je uitzendt krijg je terug

Een uitspraak die zo waar is, maar waar ik toch nog vaak verwonderd over ben als ik weer een bewijs krijg dat het zo werkt. Het lezen over de geschiedenis van Nederlands Indië, het uitzoeken van mijn eigen familie-geschiedenis, het bezoeken en organiseren van diverse Indische evenementen, alles zorgt ervoor dat ik trots ben op mijn "Indo zijn" en dat ik me steeds meer verbonden voel met mijn voorouders, iets wat ik nu schijnbaar ook uitstraal, iets waar mensen mij in herkennen.

Steeds vaker krijg ik vragen over de geschiedenis, maar ook vragen voor persoonlijke ondersteuning en begeleiding. En af en toe krijg ik ook via-via, boeken of beeldmateriaal van het koloniale tijdperk in Nederlands Indië. Zo ook een paar weken geleden. Via FB werd mij, door een sportgenoot gevraagd of ik iemand wist, of dat ik het zelf leuk vond, om fotomateriaal te ontvangen van

een kapokplantage/ fabriek op Java. Natuurlijk vond ik het heel erg leuk dat ze aan me dacht en heb meteen een afspraak gemaakt om te komen kijken wat ze allemaal voor me had.

Toen ik het appartement binnenkwam en de foto's, met lijst, op de grond zag liggen wist ik meteen dat dit een heel bijzondere serie foto's was. Een fotoserie van de kapokbomen en de verwerking

van de kapok in de fabriek. Wow, gaaf! De foto's ademen een aparte sfeer uit, de blanke Tuan, die de scepter zwaait, de inheemse werknemers die werken onder zware omstandigheden, onder de pluizen van de kapok zitten, zonder mondkapjes en glimmende armen van het zweet. De warmte is te voelen en ook de vermoeidheid van de arbeiders. Snijdend is de stilte, het zwijgen, ik word er ook stil van, het beklemt me dit zo te ervaren.

Ik word nieuwsgierig naar de geschiedenis, de verhalen en de mensen van dit bedrijf, waarvan het hoofdkantoor vroeger in Nederland zat.

Misschien zijn er nog nazaten en hebben die belang bij deze foto's of dat ze verhalen hebben die ze met ons willen delen. Na enig speurwerk kom ik er achter dat er geen nazaten meer zijn van de oprichter van dit bedrijf en dat het meeste materiaal uit de tijd in

Nederlands Indië helaas verloren is gegaan. Wel kreeg ik contact met een ver familielid van iemand die in het bedrijf heeft gewerkt. Dat was ook heel bijzonder, vooral ook omdat zij verhalen kent en materiaal heeft over de Nederlandse vestiging en ze zeer enthousiast begon te vertellen! Het was een boeiend en voor

mij leerzaam telefoongesprek, waardoor ik nog een beter beeld kreeg over de periode rond 1900 in Nederlands Indië.

Ik heb de fotolijsten geschilderd en de serie in mijn huis opgehangen en als ik weer een evenement of een workshop organiseer neem ik zeker deze

foto's mee! Op die manier kan ik een stuk geschiedenis delen met een ieder die daar interesse in heeft. Zo stukje bij beetje draag ook ik mijn steentje bij om de geschiedenis door te geven en de verhalen te bewaren voor onze - en generaties die na ons komen.

Pasar Kalender 2015

(update: 1 aug. 2015)

Februari

14, 15: Rijswijk (ZH) www.pasarmalamarijswijk.nl
21 t/m 28: Amsterdam RAI www.wnproductions.nl

Maart

1: Amsterdam RAI www.wnproductions.nl
13, 14, 15: Zwolle www.wnproductions.nl
20, 21, 22: Leeuwarden www.pasarmalamasia.nl
27, 28, 29: Arnhem www.flamproductions.nl

April

4, 5, 6: Ahoy Rotterdam www.pasarmalamasia.nl
25, 26: Amstelveen www.stichtingstellar.nl

Mei

2, 3 Kallenkote (Steenwijk) www.taman-indonesia.nl
2, 3: Zutphen www.pasaroostwest.nl
8, 9, 10: Geleen www.pasarmalamasia.nl
16, 17, 18: Zwolle www.wnproductions.nl
23: Blaricum www.hetvitusblaricum.nl
23, 24, 25: Den Helder www.stichtingstellar.nl
24, 25: : Zutphen www.pasaroostwest.nl
27 t/m 31: Malieveld Den Haag www.tongtongfair.nl

Juni

1 t/m 7: Malieveld, Den Haag www.tongtongfair.nl
19, 20, 21: Enschede www.flamproductions.nl
20, 21: Baarn www.stichtingstellar.nl
26, 27, 28: Zeist www.wnproductions.nl

Juli

3, 4, 5: Eindhoven www.pasarmalamasia.nl
17, 18, 19: Groningen www.pasarmalamasia.nl

25, 26: Vaassen www.pasaroostwest.nl
28, t/m 31: Steenwijk www.wnproductions.nl

Augustus

1: Steenwijk www.wnproductions.nl
8, 9: Dieren www.pasaroostwest.nl
16 t/m 19: Dordrecht www.wnproductions.nl
21, 22, 23: Tilburg www.pasarmalamasia.nl
22, Ede www.tokoneba.nl
24, 25, 26, 27: Dordrecht www.wnproductions.nl

September

4, 5, 6: Assen www.flamproductions.nl
19, 20: Alkmaar www.stichtingstellar.nl
24 t/m 27: Alphen a/d Rijn www.wnproductions.nl

Oktober

2, 3, 4: Maastricht www.pasarmalamasia.nl
2, 3, 4: Enschede www.flamproductions.nl
17, 18: Rijswijk (ZH) www.pasarmalamarijswijk.nl
17, 18: Harderwijk www.flamproductions.nl
23, 24, 25: Nijmegen www.pasarmalamasia.nl
31: Leek www.stichtingstellar.nl

November

1: Leek www.stichtingstellar.nl
7, 8: Almere www.indischefeestavond.nl
???: Den Haag, Pasar Kliling www.manggarmegar.nl
21, 22, 23: Arnhem www.flamproductions.nl

December

19 dec. t/m 3 jan.: (behalve Kerstdagen en Nieuwjaarsdag)
Arnhem, Burgers Zoo www.wnproductions.nl

1ct

MEER DAN 40 LANDEN

1ct /min naar vaste lijn

NIEUW

[Meer informatie](#)

MOBI PC
In samenwerking met borca-online

Reparatie, onderdelen, accessoires en batterijen voor al uw elektronische apparatuur. <http://www.mobipc.nl/onderdelen>

Colofon

Digitaal maandelijks Magazine van:
Nederlands Indisch Cultureel Centrum

Hoofdredacteur: Hans Vogelsang

Redactie:

Jean-Marie Bosch van Drakestein

Eugene Brehen

Juniorredacteur: Chinook de Deugd

Correspondenten:

Albert van Prehn

Ferry Schwab (ICM-online)

Silfraire Delhay (Indisch Platform)

Armando Ello (Hoezo Indo)

Adrian Lemmens (New Zealand)

Gedichten: Mary-Jane Sahanaja

Columns: Anita Bunt

Vormgeving & lay-out: Hans Vogelsang

Ondersteuning: Groep de Mos, Den Haag

Technische realisatie: Dennis v.d. Ham

(Borca-Online Computer Service)

<http://www.borca-online.nl/>

Versijning: de 15^e van elke maand

Sluitingsdatum kopij en advertenties:

de 10^e van elke maand

Advertentietarieven: op aanvraag

Abonnement NICC Magazine: GRATIS

Postadres: Newtonstraat 660

2562 LA Den Haag - Nederland

W: www.indisch-centrum-den Haag.nl

E: <http://indisch-centrum-den Haag.blogspot.com>

@: info@indisch-centrum-den Haag.nl

Aanmelden NICC Magazine (subscribe),

opzeggen NICC Magazine (unsubscribe):

info@indisch-centrum-den Haag.nl

Rabobank IBAN: NL39 RABO 0129 2168 36

t.n.v. N.I.C.C. te Den Haag

BIC: RABONL2U

Overname van (delen van de) inhoud is toegestaan, mits met bronvermelding.

© 2015 N.I.C.C. Den Haag

Indische Internetkrant: www.icm-online.nl - schwab@icm-online.nl

N I C C
Magazine

Gratis maandelijks e-magazine voor de Indische gemeenschap
oplage: 8000

<http://www.indisch-centrum-den Haag.nl>

zoekt

medewerker voor de advertentie-acquisitie
ervaring met verenigings- en stichtingsperiodieken gewenst
vergoeding op provisiebasis

contact: info@indisch-centrum-den Haag.nl

Borca **Online**
Computer **Service**

Weimarstraat 39
2562 GP Den Haag

070-364 2806

www.borca-online.nl

Wilt u familie, vrienden of leden van uw club of vereniging gratis abonnee maken? Gebruikt u dan dit formulier

e-mail adressenlijst

	NAAM	e – MAIL ADRES
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		
11		
12		
13		
14		
15		
16		
17		
18		
19		
20		
21		
22		
23		
24		
25		

Deze e-mail-adressenlijst 'knippen en plakken' en versturen naar e-mail: info@indisch-centrum-den Haag.nl of printen en versturen per post (voldoende frankeren) naar: Administratie NICC Magazine # Newtonstraat 660 # 2562 LA Den Haag